

10-130/2025 m3

2440 SZÁZHALOMBATTA
Csokonai u. 50.
OM: 032790
Tel.: 06-23-354-465
Fax.: 06-23-354-475
e-mail: napsugar@mail.battanet.hu
[http: napsugar.battanet.hu](http://napsugar.battanet.hu)

„SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS KÖZÖSSÉGBEN”

HELYI ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAM

Fenntartó: Százhalombatta Város Önkormányzat
Képviselő - testülete
2440 Százhalombatta, Szent István tér 3.

Alapító Okirat száma: 8/1/2023E

OM azonosító száma: 032790

A program benyújtója: Vlkovszki Ildikó
Óvodaigazgató

Tartalom

Bevezető gondolatok	4
Ajánlás.....	5
Az intézmény rövid bemutatása	5
Az óvoda szocio-ökonómiai térképe	6
Az óvoda humán erőforrása	7
Pedagógiai program tartalmát szabályzó jogszabályok:	8
Programunk bemutatása	8
Az óvoda helyi nevelési alapelvei, értékei, célkitűzései	11
Az egészséges életmód alakítása.....	13
Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	16
„Boldog óvoda” alapjainak megteremtése terén	17
Állatasszisztált terápia foglalkozás terén.....	18
Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	21
Az óvodai élet megszervezése.....	23
Az óvoda kapcsolatai	32
Ünnepek, hagyományok.....	34
A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődése segítése	36
A sajátos nevelési igényű gyermek	36
A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek	45
A kiemelten tehetséges gyermek.....	46
A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekkel kapcsolatos helyi szabályozása.....	47
A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek ellátása	48
Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai	48
Játék.....	48
Verselés, mesélés	50
Ének, zene, nép játék, tánc	52
Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	53
Mindennapos mozgás	54
Külső világ tevékeny megismerése	56
A munka jellegű tevékenységek.....	59
Tevékenységekben megvalósuló tanulás	60
Differenciálás, integráció, inklúzió	61
A fejlődés jellemző az óvodáskor végére.....	63
A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység	64

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység.....	65
A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái	67
Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek	68
Egészségfejlesztési program	72
A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	74
A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek.....	75
Az intézményi innováció.....	75
Záró rendelkezések.....	76
Legitimáció.....	77

Bevezető gondolatok

„Aggódva szorítja édesanyja kezét a három éves kisgyermek az óvoda kapuja előtt. Tágra nyílt szemében ott bujkál a kérdés: vajon mi vár rám? De lassan feloldódik a szorongás, a félelem, mert az elengedő kéz helyett egy másik kéz szorítja kezét, aki sok élményt, szépet kínál számára: színes játékot, sétát, gyönyörű mesét, színes ceruzát az alkotáshoz, fantáziához. – Agyagból gyúrható répa orrú hóembert, a dalok ritmusát - mint szívdobbanást, a környezetünkben játszó kis cicát, a jókedvű kertész bácsit.”

*„Adok és kapok szeretet teli éveket a gyermeknek, szülőnek,
s a világnak egy - egy boldog családot”*

Ajánlás

Ön a Százhalombattai Napsugár Óvoda pedagógiai programját olvassa, mely nevelőtestületünk önálló munkájának eredménye.

A megalakuláskor felvett "Napsugár Óvoda" név kifejezi pedagógusaink beállítódását, az óvodánk légkörét, hiszen a napsugár fény, a derű, a melegség, az öröm, a nyugalom kifejezője.

A szülők véleménye, nevelőtestületünk szellemisége, és óvodánk természeti/társadalmi körülménye döntően meghatározza programunkat.

A "Napsugár" elnevezés a környezet iránti szeretetünket, elkötelezettségünket és felelősségünket jelképezi.

Programunkban a múlt, a jelen és a jövő összekapcsolásával szemléletet kívánunk adni. Felelősséggel tartozunk gyermekeinkért, a jövőért, a természet és társadalom valódi értékeinek felismertetéséért és megszerettetéséért, ápolásáért és megőrzéséért, aminek tudatosítását már kisgyermek korban el kell kezdenünk.

A napsugár hatására az elvetett magból a gondos nevelés hatására új egyed keletkezik megőrizve annak eredetiségét és folytonosságát.

Valljuk: népi kultúránk ápolása közelebb visz a természethez, mert akik ápolják és éltetik, maguk is természet közeli életet élnek, felfogásukban humanista, globális értékeket képviselnek.

Napjainkban az UNIO-hoz való tartozásunk még inkább felhívja figyelmünket az egyetemes emberi faj, az együvé tartozás kérdésére, az egyetemes etikai/erkölcsi értékekre, de ezzel egy időben ugyanilyen hangsúlyozottan jelenik meg magyarságtudatunk, identitásunk megőrzésének fontossága.

Legfontosabb célunk - a személyiség tiszteletben tartása mellett pozitív tulajdonságok megerősítésével, a szülőkkel karöltve - szabad, önfejlesztő/fejlesztő és boldog gyermekkor biztosítása, hogy gyermekeink felnőttként is megőrizték szinte mosolyukat, felelősséggel és szeretettel forduljanak embertársaikhoz és környezetükhöz. Törekvésünk, hogy a felnövő generáció életében alapvető értéként jelenjen meg az élethosszig tartó tanulás, valamint a munka, család, egészség, mozgás és az erkölcsös életmód iránti igény.

Kinek ajánljuk?

Minden óvónőnek, aki nemcsak szereti, de meg is érti a gyermek játékuzenetét, s meggyőződéssel vállalja a játék primátusát az óvodában. Azonosulni tud programunk szellemével, vallja a múlt értékeinek fontosságát, s hogy a jövő megalapozása a jelenben történik.

Azoknak a szülőknek ajánljuk, akik gazdag, élményekre épülő óvodai programot remélnek, mely által gyermekük önkifejezése, önmegvalósítása tág teret kap. Azoknak, akik készek is részt vállalni ebben a folyamatban.

Az intézmény rövid bemutatása

Intézményünk fél évszázados, 2023-ban ünnepelte fennállásának 55. évfordulóját.

1968-ban a százhalombattai Dunai Kőolaj Finomító Vállalat kezdte üzemeltetni az óvodát a Csokonai utca 50. szám alatt, majd 1998-tól a MOL óvodájaként működtünk, ezt követően a Százhalombatta Város önkormányzata lett a fenntartónk. Ekkor vettük fel a Napsugár Óvoda nevet, mely hűen fejezi ki ars poeticánkat: hiszen a napsugár, a fény, a derű, a melegség, a sugárzó szeretet a felhőtlen boldog gyermekkor ígérete.

Óvodánk a lakótelep szélén, a kertes házak övezetében található, két épületben hét csoporttal, 175 férőhellyel. 2024. szeptember 01-től SNI gyermekeket is fogadunk.

Az óvoda szocio-ökonómiai térképe

a) szülőkre vonatkozóan

▪ A szülők iskolai végzettsége

Az előző öt évvel összehasonlítva az óvodánkba járó gyermekek szüleinek iskolázottságát tekintve megállapítható, hogy lényegi változás nem történt. A felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya óvodai szinten jónak mondható.

▪ A szülők foglalkoztatottsága

Az alkalmazásban állók valamint a vállalkozók aránya kiegyenlített. A szülők 50%-a alkalmazásban álló, míg 50%-a vállalkozóként tartja fenn magát.

▪ A szülői lakásvizonyok

A családok között egyaránt nőtt a – a saját házzal vagy lakással rendelkezők száma. Közel 10%-kal nőtt a saját ház tulajdonnal rendelkezők száma. Nem jellemző a két generációs együttélés. A Családok Átmeneti Otthonából változó létszámú gyermek jár intézményünkbe. Konkrét adatokban ez a következőket jelenti: saját háza a családok közül 40 %-nak van, saját lakással pedig 55% rendelkezik.

A családok, szülők élete a várossal összekötődött. Az utóbbi évek alatt fokozatosan átalakult a családok értékrendje. Egyre inkább növekszik a teljesítményre orientált családok száma az emocionális kapcsolatokra orientált családok rovására. A női emancipáció, a társadalmi aktivitás nehezen feloldható ellentétbe kerül a kisgyermekkorai fejlődés alapvető érzelmi igényével.

Növekszik az ideiglenesen vagy már hosszabb ideje munkanélküli, a gyermeküket egyedül nevelő szülők száma, és egyre több a családi problémák miatt érzelmileg instabil, nehezen kezelhető gyermek. Örömmel tapasztaljuk, hogy évek óta nem nő a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek száma, ellenben az egészségügyi problémákkal küszködő (asztma, allergia, epilepszia stb.) gyermekek száma emelkedik. Egyre nagyobb számban vannak jelen, más népcsoportokhoz (kínai, orosz, peru, török stb.) tartozó szülők gyermekei is az óvodában.

b) Gyermekekre vonatkozóan

▪ Családi viszony

A családszerkezetet tekintve sajnos negatívan változott a helyzet. A gyermekek 70%-a szerkezetileg teljes családból kerül intézményünkbe. 5 %-uk egyszülős családban nevelkedik. Ez számszakilag azt jelenti, hogy az elvált szülők 5%-a neveli egyedül gyermekét, s a másik 25% között megjelent a nevelőanya vagy nevelőapa. Házasságon kívül a gyermekek 5 %-a született. Jelenleg nincs árva gyermek óvodánkban. Lásd, Esélyegyenlőségi program éves aktualizálása.

▪ Gyermekek száma a családban

A gyermekek 15%-a „egyke”, 53% -a két gyermekes családból érkezik. 30% -a három, 2% háromnál több gyermeket nevel.

▪ Étkezési támogatásban normatív alapon részesülők

Normatív alanyi jogon – mint rendszeres gyermekvédelmi alany, tartósan beteg, fogyatékos, családjában tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek, 3 vagy több gyermekes, nevelésbe vételét elrendelte a gyámhatóság, családjában az egy főre jutó havi jövedelem

összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér járulékokkal csökkentett összegének 130%-át - 100% -os támogatásban részesül egyre magasabb létszámú kisgyermek. Sajátos nevelésű igényű gyermek jelenleg van óvodánkban.

Az óvodai összlétszámból átlagosan gyermekek 30%-a kap térítésmentességet.

Ez az előző évekhez viszonyítva – elsődlegesen a törvényi szabályozás végett –**emelkedést mutat**

Összességében elmondható az óvoda társadalmi környezetéről:

- *általánosan igaz, hogy – viszonylag –:*
  - rendezett családi körülmények között élnek
  - jónak mondhatók anyagi körülményeik
  - az előző vizsgálati időszakhoz hasonló a lakhatási viszony minősége
  - csökkent az egy gyermekes családok száma de
  - zömében továbbra is az 1-2 gyermekes család a jellemző.
- *ám tendenciálisan tapasztalhatók:*
  - a kétkeresős családmódel növekedése
  - nőtt a munkanélküliség
  - viszonylag stagnál a szociális gondoskodást és a gyermekvédelmi támogatást igénylők száma
  - a családvédelmi feladatok ellátása szükségszerű:
    - szociál-pedagógia preferálása
    - gyermek –, és ifjúságvédelem preferálása.

Az óvoda humán erőforrása

A humán rendszer részét képezik:

- a) gyermekek
- b) szülők
- c) óvodai dolgozók.

a) gyermekek

- az emberi erőforrások alapkövei

A személyi feltételrendszer elemeként a gyermeklétszám alakulását meg kell említeni. Városi szinten évek óta jónak mondható a hozzánk jelentkezők száma. Intézményünk a férőhely kihasználtsága 5 éves viszonylatban folyamatosan közel 90% körül mozog, mely városi szinten jónak mondható.

Cél: a csoportok folyamatos működtetése és az optimális férőhely-kihasználtság megőrzése.

Óvodánk befogadó képessége az Alapító Okiratunk szerint 196 fő, a gyermekeket 7 csoportban helyezük el. Sajátos nevelési igényű gyermeket maximum 18 főt láthatunk el. Zömmel **kertvárosi környezetben** élők, összetételüket tekintve heterogén. Legtöbbjük a városban is él. Otthonról és bölcsődéből érkező gyermekek.

A gyermek közösség adottságait és körülményeit tekintve változó, a csoportokban tehetséges, átlagos képességekkel bíró és alulteljesítő gyermekek egyaránt találhatóak. Többségük kiegyensúlyozott családi háttérrel rendelkezik, de fellelhetők köztük:

- veszélyeztetett gyermek

- BTMN ill. sajátos nevelési igényű gyermek
- szociálisan hátrányos helyzetű gyermek
- logopédiai fejlesztésben részesülők: általában a nagycsoportos korú gyermekek 30%-a

Az egyenlő esély megteremtése egyre nagyobb feladatot ró a nevelőtestületre.

Évente átlagosan 15-18 fő vesz részt iskolaérettségi vizsgálaton, kb. 20 fő korcsoportját ismétli.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a mindennemű megkülönböztetés és az egyéni differenciált bánásmód elvének betartása mellett a társadalmi környezet negatív hatásainak ellensúlyozása, lehetőség szerinti csökkentése
- pozitívumok megerősítése.

b) szülők

A szülőkkel való együttműködés nagy hatással van a pedagógiai munkánkra, - így befolyásolja a nevelés eredményességét. A család – túl azon, hogy a szocializációs háttérrel biztosítja – elvárásait, elégedettségét vagy elégedetlenségét az óvoda felé folyamatosan kommunikálja is, ami nélkülözhetetlen a pedagógiai munka tervezéséhez.

Szabályzatainkat összehangolva úgy dolgoztuk át, hogy a szülői jogok és kötelességek gyakorlásának feltételeit megteremtettük. Kiemelt figyelmet fordítunk a szülők bevonására.

Cél:

- Az „együttműködő és kiegészítő” nevelési szemlélet erősítése
  - szülői igények és elvárások – a realitás határain belüli, és a pedagógiai elveink szerinti – kielégítése
  - korrekt, folyamatos tájékoztatás.

Pedagógiai program tartalmát szabályzó jogszabályok:

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 77/2025.(IV. 15.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról –
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- A nemzetiség óvodai nevelésének és a nemzetiség iskolai nevelés-oktatásának irányelve

Programunk bemutatása

Pedagógiai programunk önállóan készített program. Az óvodai nevelés nyelve: magyar. Az Óvodai nevelés országos alapprogramjára épül, melynek fő gondolatai a következőket határozzák meg számunkra:

- Szeretetteljes biztonságérzetet nyújtson, érzelemben gazdag óvodai életet teremtsen, ahol a gyermekközpontúság úgy jelenik meg, hogy magabiztosságot, tartást, önállóságot, pozitív gondolkodásmódot, örömet ad a gyermeknek.
- **A felnőttkori egészséget biztosító aktív mozgás, a felelős magatartás, illetve a hosszútávon fenntartható környezet tudatos, aktív alakítása és óvása váljék igényévé.**

- Óvodás korban az **EQ fejlesztése elsődleges az IQ fejlesztésével szemben**. Az értelmi képességek fejlesztését a gyermek alapvető tevékenységén – **mozgás, szabad játék** - keresztül végezzük.
- **A gyermek nevelése elsősorban a család feladata. Az óvoda kiegészítő szerepet vállal** ebben úgy, hogy eltérő értékek esetén a két nevelési szintér pozitív nevelési-oktatási értékeit nivellálja, közelítse egymáshoz, hiszen a hatékony nevelés megvalósulásához az együttműködés elengedhetetlenül fontos.
- Az óvoda fordítson gondot az esélyek egyenlő teremtésére – **tehetséggondozás, alulteljesítés, a pozitív énkép alakítása, erősítése**.

Kiindulási pontjaink:

- Minden gyermek **a saját biológiai-pszichológiai érése, adottsága, tempója szerint, annak figyelembevételével nevelhető**, fejleszthető (genetikai kód, családi háttér, környezeti kultúra).
- Nevelik, **fejlesztik az új társkapcsolatok, új és pozitív környezeti ráhatások**.
- Minden gyermek **kell, hogy ismerje saját értékeit, de érzékelje hiányosságait, gyengeségeit is** (pozitív én-kép, öndifferenciálás).

A népművészet formanyelvén fogant vers, mese, énekes játék, vizuális- és tárgyi környezetet kiemelő programunk a klasszikus és kortárs irodalom, zene mellett beépíti a népszokásokat és ünnepkörökhöz csoportosítva tervezi meg az óvodai nevelés minden részét.

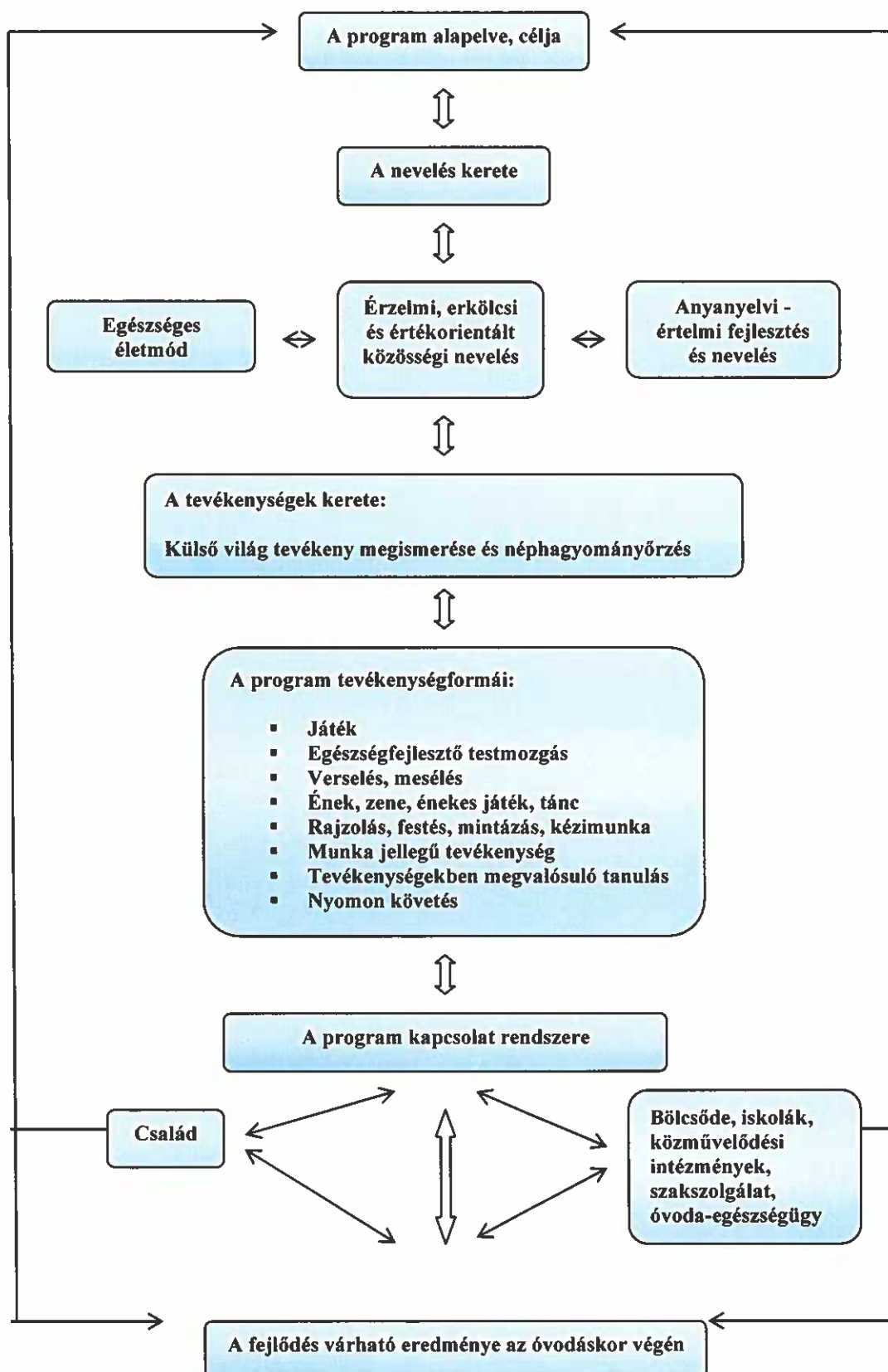
A fejlesztés fontos minden területen ahhoz, hogy a következő években is - "A személyiség-fejlesztés a közösségben" című pedagógiai program megvalósuljon.

Tudjuk, hogy *a gyermek nevelése elsősorban a szülők joga és kötelessége*, mégis meggyőződésünk, hogy ilyen helyzetben *nem vonhatjuk ki magunkat a szülőknek való segítségnyújtás alól*. Segítünk, hogy együttesen tudjuk megalapozni egy olyan generáció felnővekedését, aki képes önmegvalósítással alkotóképességének maximumát nyújtani a majdan általa választott munkaterületen.

A fenti okokból kiindulva választottuk *e komplex személyiségfejlesztő programot*, amiben kiemelt, *hangsúlyos helyen áll az érzelmi nevelés*, mellette a *mozgás és az egészséges életmód* hiszen az eddigi tapasztalatok azt erősítették meg bennünk, hogy erre van leginkább szüksége a "ma" gyermekének.

Helyi programunk központjában a nevelés, a tevékenység áll, annak érdekében, hogy, a különböző személyiségű gyermekek mindegyike egyedi külön "csoda" legyen. Pedagógiánk, céljaink megkövetelik, hogy minden gyermek fejlődését elősegítsük. Tesszük ezt a gazdag tevékenységek sokaságával, valamint a rugalmas átjárhatósággal.

Pedagógiai programunk rendszere

Az óvoda helyi nevelési alapelvei, értékei, célkitűzései

Gyermekképünk

A gyermekkép kialakításával, céljának, feladatának meghatározásával segítjük az óvodai nevelésünk fejlesztésének folyamatos komplex megvalósítását.

Milyen gyermekeket is szeretnénk nevelni?

Legszemléletesebben Szent-Györgyi Albert szavaival tudjuk érzékeltetni:

"Milyen ember is akarunk formálni?

A válasz egyszerű: egészséges testű, akarat erős

jó ítéletű, értelmes, tette kész

szép célokért küzdő és áldozó embereket,

akik meg tudják érteni és élni a szépet

és nagyot minden téren,

akik az életüket ki tudják tölteni tartalommal,

akik megértik a dolgok összefüggéseit,

akik átérzik azt, hogy emberi közösségben élnek,

amely csak a kölcsönösségen, méltányosságon

és jóakaraton épülhet."

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Óvodaképünk

Kialakítása a testület valamennyi tagjának elemi érdeke és kötelessége, mert az *óvoda* a környezet, a család, a gyermek számára a *biztonság szigete*, a *szeretet ígérete*, ahol lehet mozogni, élni, szabadon beszélni, embernek lenni. Itt tudjuk *megalapozni* a szeretet, az igazságosság, a béke ígéretének *új nemzedékét*.

Óvodánk funkciója: óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkció.

A Pedagógiai Program *végrehajtása* során, a fejlesztés igényéhez elengedhetetlen a jól *átgondolt szervezés*, az *információ* közvetett és közvetlen *rendszere* és működése. Ez a cél és feladat vonatkozik az óvoda vezetésére és minden tagjára.

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napi-, és heti rend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, *valamint* a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát **fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35') csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.** Az óvoda a gyermekeket fokozatosan, de különösen az utolsó évében az iskolai nevelés-oktatásra készíti fel.

Alapelvünk

A XXI. század társadalmi változásai új célokat, kihívásokat fogalmaznak meg a köznevelésben. A társadalmi célok teljesülése csak akkor várható, ha az intézményi nevelés érdekében minél korábban elkezdjük a kompetenciák megalapozását, fejlesztését.

Óvodánk a családi nevelés kiegészítőjeként a gyermekek három éves korától iskolába lépéséig jelentős szerepet tölt be a gyermeki személyiség kibontakoztatásában, ezért nevelési programunk az élethosszig tartó tanulási képességek megalapozásának kulcskompetenciáit helyezi a nevelőmunka középpontjába, így segítve és készítve elő az óvoda- iskola átmenet zökkenőmentes megvalósulását.

Hirdetjük, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekeink is teljes értékű emberek, joguk van a megfelelő, elfogadó, ugyanakkor fejlesztő hatású környezetben élni, fejlődni.

Gyermekeink őszintén elfogadják, tolerálják a sajátos bánásmódot igénylő társaikat, a gyengébbekhez való közeledés és segítőkészség természetes a számukra.

Olyan pedagógiai környezetet alakítunk, ahol a másság felé fordulás mindenkinek természetessé válik.

A Pedagógiai Program módosítására készülve az elmúlt évek pedagógiai munkája, eredményessége, a testület tenni akarása, új utak keresése motiválta munkánkat.

Szoros kapcsolatot alakítunk ki a szülőkkel!

Alapelvünk, hogy a szülő a gyermekéről és az óvodában történő tevékenységekről minden információt megkapjon, ennek érdekében **SZÜLŐI HOSPITÁLÁSI NAPOKAT BIZTOSÍTUNK**, valamint félévenként táblázatos formában tájékoztatjuk őket gyermekük fejlődési üteméről. Nevelési módszereink alkalmazásával mintát nyújtunk annak érdekében, hogy a bátorító nevelés elveinek alkalmazása a szülők körében is gyakorlattá váljon, és így közös nevelőmunkánk eredményeként elősegítjük a gyermeki személyiség harmonikus fejlődését, a szülői kompetencia növelését!

Célunk

Célunk a gyermek személyiségfejlődésében az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével a hátrányok csökkentése, melyre a környezet, a körülmények biztosításával *lehetőséget teremtünk*.

- Az óvodai nevelés legfőbb célja, mindazon képességek fejlesztése, és ismeretanyag továbbadása, a gyermekek személyiségfejlődésének segítése, mely által minden gyermek eljut az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettséghez
- Testi – szellemi – társas, szociális jólét állapotának megteremtése az egészségfejlesztő testmozgás és egészségnevelés segítségével.
- Pozitív én-kép, önismeret, optimista életszemlélet alakítása.
- Az egészséges életmód és a rendszeres fizikai aktivitás iránti fogékonyság megalapozása.
- Szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi (autonóm és öntörvényű), öndifferenciáló személyiségformálás.
- A természeti, emberi és tárgyi környezet, kultúra iránti pozitív érzelmi kötődés megalapozása, őrzésében, fenntarthatóságában és alakításában való aktív részvételi igény felkeltése.
- A gyermek egészséges fejlődését, hátrányainak csökkentését, tehetségének kibontakoztatását támogató tevékenységközpontú szemlélet a megerősítése.

Óvodánk szerepet tölt be a gyermek értékrendjének fejlődésében, erkölcsi nevelésében, *érzelmi nevelésében, az értékorientált közösségi nevelésben*, a különbözőségek elfogadásában, megértésében.

Nevelési céljaink megvalósításához szükségesek a segítő társintézmények, és a gyermekek védelmét szolgáló jóléti gyermekintézmények.

Legfontosabb nevelési alapelveink, értékeink

- „Közös kincsünk a gyermek”
- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, melyet az óvodai nevelés kiegészít, esetenként hátrányt csökkentő szerepet tölt be.
- Az óvodai nevelés a gyermeki személyiség teljes és szabad kibontakoztatására irányul, minden gyermek egyenlő esélyének biztosításával és jogainak tiszteletben tartásával.

- „A gyermek a legtökéletesebb teremtmény, mert egyedül ő tudja megalkotni saját egyéniségét. A gyermek lelke lágy viaszhoz vagy fehér papírhoz hasonló, ahová magának a gyermeknek kell belevésni a képzeteket.” (Mária Montessori)
- Az érzelmek dominanciája potenciális élményforrások jelenlétét feltételezi, így csak a gyermeki aktivitásra (szabad játék, örömteli mozgás), együttműködésre, kölcsönös tiszteletre épülő neveléssel érhető el a belső morális standardok motiváló szerepe.
- Toleráljuk, tiszteletben tartjuk a másságot, biztosítjuk a bevándorló és az etnikai kisebbségi csoporthoz tartozó gyermekek önazonosságának megőrzését, ápolását, a multikulturális és interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
- A felnövekvő generáció egészsége befektetés a jövőbe, ezért annak tudatosítása, hogy az élet és az egészség alapvető érték, a környezettudatos magatartás, egészséges életmód és a mindennapos mozgás iránti igény felkeltése, alakítása és óvása mindannyiunk kötelessége.
- Mai életünkben egyre fontosabb lenne, hogy az érzelmek ismét előtérbe kerüljenek, segítve a gyermekek pozitív énképének kialakítását, önbizalmuk erősítését. Elő kell segítsük, hogy a bennük lévő erősségek felszínre törhessenek, pozitív érzelmi állapotba kerüljenek.
- A megszerzett személyiségvonások akár egy egész életen át meghatározó jelentőségűek maradnak.
- "...elő kell segíteni a gyermek személyiségének kibontakozását, valamint szellemi és fizikai tehetségének és képességeinek a lehetőségek legtágabb határáig való kifejlesztését..."

/ a Gyermek Jogairól szóló Egyezmény, 1991. évi LXIV.sz.trv.29.cikk 1./a./

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja szerint meghatározott nevelési feladatok, tevékenységek, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítését, melyek által minden gyermek eljut az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettséghez

Az egészséges életmód alakítása

Az óvodai nevelés alapvető tevékenysége, nevelésünk kerete. Hozzájárul az egészség megőrzéséhez, a komfortérzet megteremtéséhez, az egészséges életmód szokásainak kialakításához, és megteremti a nevelési hatások kedvező érvényesülésének feltételeit. A testi nevelésen kívül hozzájárul az egész személyiség fejlődéséhez.

Az egészséges életmód alakításának célja:

- nyugodt, kiegyensúlyozott élettempó kialakítása,
- egészséges életvitel igényének alakítása
- életvezetési készségek fejlesztése
- a környezet tisztántartására, óvására való igény kialakítása,
- a szervezet ellenálló képességének növelése,
- a helyes táplálkozási szokások kialakítása,
- a kulturált étkezés illemszabályainak megismertetése,
- egészségmegőrző szokások kialakítása,
- öltözködési szokások fejlesztése,
- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek intenzív bevonása, a szokások

mélyítésével,

- olyan személyiség kialakítása, aki tiszteli, védi, óvja a környezetét.

Fontosnak tartjuk a gyermekek egészségének védelmét, edzettségük biztosítását, a gyermek igényét a személyi és környezeti higiéniére, az egészségügyi szokások kialakítását.

Az egészséges életmód alakítása során kiemelt célunk;

- A testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése a fogmosás, az öltözködés, a pihenést, a betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- Az óvónő az óvodába lépés pillanatától biztosítsa az önálló testápolás, étkezés, öltözködés, környezet megóvásának szervezettségét.

Feladataink

Gondozás / Testápolás

- alapvető higiéniai tennivalókra való szoktatás (tisztálkodás, az anális toalett, a székelés és vizezés regulációja, a kulturált étkezés, a környezeti higiénia és rend)
- a gyermek fejlődésének, szükségleteinek kielégítése
- egészségének megőrzéséhez, jó közérzetéhez, egészséges életmód kialakulásához a feltételek megteremtése
- a gyermekek hozzásegítése azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához
- balesetmentes viselkedés megtanítása
- fejlettségi foknak megfelelő önkiszolgáló tevékenység megalapozása
- tisztaságigény felkeltése és fejlesztése (test, ruházat)
- fokozatosság, önállóság és intimitás biztosítása
- a családi és óvodai gondozási szokások összehangolása
- az óvoda-egészségügy megállapodása alapján prevenciós tevékenységek, szűrések, vizsgálatok végzése
- egészségügyi felügyelet segítségével tudatosíthatjuk szülők körében, hogy:
  - a gyermek egészsége és fejlődése elválaszthatatlan a szülő egészségétől, táplálkozásától és egészségügyi gondozottságától
  - a későbbi életszakaszok szempontjából kulcsfontosságú a szülés körüli és az élet első hetében nyújtott egészségügyi ellátás
  - az egészséges életmódra történő felkészítés szempontjából ebben az életszakaszban megszerzett ismeretek, készségek és szokások a későbbi egészségi magatartást jelentősen befolyásolják
  - a gyermekkori egészségi állapot nem csupán az egyén egészségét alapozza meg, de kihat a következő generáció egészségére is
  - az egészségfejlesztés az élet első éveiben a leghatékonyabb
  - a jó táplálkozás alapvető az egészséges fejlődéshez
  - a szakszerűtlen étrend a gyermekeknél elhízáshoz vezethet és megnövelik a szív- és érrendszeri, valamint más rendszerbetegségek fellépését
  - a különösen sérülékeny társadalmi csoportokban a sérülések és az erőszak jelentős terhet jelent, hosszú távú fizikai következményeket és pszicho-szociális károsodásokat okozhatnak a gyermekek egészségében

- ismeretek átadása, és rendszerezésének segítése a szervezet működéséről az egészségvédelem alapkérdéseiről (pl. kórokozó, fertőzés, betegség, táplálkozás, aktív mozgás és pihenés, az érzékszervek higiéniája és védelme stb.).

Pihenés

- helyes életritmus kialakítása (mozgás/pihenés, folyamatos fektetés/ébredés, nem alvók toleranciája).

Lelki egészségvédelem

- derűs, nyugodt, szeretetteljes légkör, állandó értékrend biztosítása
- pszichológus támogatása mellett önismeret, önmegvalósítás, önkibontakozás, önfejlődés, érzelmszabályozás fejlődésének célirányos segítése
- pozitív megerősítés, pozitív énkép, önkontroll támogatása
- problémamegoldás, rugalmas alkalmazkodóképesség, mérlegelő gondolkodás, hatékony kommunikáció fejlesztése
- fejlődésközpontú, érést, tempót figyelembe vevő szabad játék biztosítása
- funkcionális megértésre törekedve, mozgásos tartalom keresztül komplex személyiségfejlesztés
- támogató tanulási (fejlődési) légkör (sokszínű, változatos, örömteli gyakorlási formák, játékok) megteremtése
- a gyermek igényéhez, szükségletéhez, érdeklődéséhez igazított tevékenységrepertoár biztosítása (flow)
- saját igényei fölé emelkedés, mások igényeinek kielégítése felé fordulás, másokkal való törődés dominanciájának kifejlesztése
- öndifferenciálás elvének szem előtt tartása (tevékenység-, téma-, eszköz- és csoportválasztás lehetősége, stb.)
- három „K” elvének alkalmazása (kommunikáció, kreativitás, kooperáció).

Egészségfejlesztő testmozgás

- szabad levegőn való mozgás, udvari lehetőségek kihasználása
- minden nap tudatosan tervezett, irányított egészségfejlesztő testmozgás szervezése
- fizikailag aktív életvitel tartós magatartássá alakítása
- mozgáskonceptiók korszerű alkalmazása
- szervezett séták, kirándulások

Táplálkozás

- korszerű táplálkozási szokások megalapozása – *különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, ill. tejtermékek fogyasztásának ösztönzése*
- szükséges feltételek biztosítása (zöldség- gyümölcs- magvak mindennapos fogyasztása), fontosságának hangsúlyozása
- szükség/igény szerinti folyamatos folyadékbevitel

Betegség megelőzés és egészségmegőrzés:

- A gyermek egészségének ellenőrzése (reggel érkezéskor, folyamatosan napközben, a gyermek hazaindulása előtt)

- Betegség megelőzés, stresszoldás, immunrendszer erősítés.
- Prevenciós feladatok alapja a személyi higiénia következetes megtartása, környezethigiénia
- A gyermekek önmaguk és társaik testi épségének megóvására és védelmére nevelése (konfliktuskezelés, tolerancia)
- A balesetek megelőzése céljából a személyi és tárgyi feltételek ellenőrzése, a hibaforrások megszüntetése
- Baleset esetén az SZMSZ-ben szabályozottak szerint való eljárás

Környezettudatos magatartás:

- A környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel elősegítése,
- A természetet, az épített és társadalmi környezetet, az embert tisztelő szokásrendszer, érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása.
- Környezeti vonatkozásban is aktív szemléletformálás.
- A természet és benne az emberi társadalom fenntarthatóságának, harmóniájának megőrzése a környezeti válság elmélyülésének megakadályozása érdekében.
- Egészségkép fogalmi hátterének kialakítása.
- A helyi környezet kiemelt szerepének tudatosítása.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- személyes szükségleteinek kielégítésében önálló, testi szükségleteinek kielégítésének szándékos irányítása (táplálkozás, tisztálkodás, öltözködés, mosdó használat)
- testarányok megváltozása, fogváltás megkezdődése
- a tevékenységhez szükséges eszközök megfelelő használata (evőeszközök, tisztálkodási eszközök)
- az öltözködés és az időjárás összefüggéseinek felismerése
- célirányos, magabiztos közlekedés az óvodában
- önismeretének függvényében szükségleteinek, igényeinek megfelelő önálló döntéshozatal
- mindennapos mozgás, korszerű táplálkozás igényének szokássá válása
- egyéni és csoportnormáknak való megfelelés igénye
- az iskolába lépéshez szükséges kommunikáció, kreativitás és kooperáció és a tanuláshoz szükséges képességek megléte.

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodás korú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi beállítódása. A személyiségén belül az érzelmek dominálnak. Ezért fontos, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, otthonos, derűs, kiegyensúlyozott szeretetteljes légkör vegye körül.

Az „én” fejlődésben a 3-7 éves szakasz kiemelt jelentőségű.

A 3-4 évesre jellemző agresszív, önérvényesítő, „énes” magatartásból 7 éves kor végére eljut a gyermek a kezdeményező, együttműködő, szociális magatartás, viselkedés szintjére. Ez természetesen csak csoporthelyzetben valósulhat meg. Az együtteség, a közösen átélt élmények bizonyos többletet adnak a csoportnak, módosíthatják a viselkedést.

A szociális tanulás legfőbb eszköze óvodáskorban az utánzás, a minta követés, a felnőtt, majd a társmodell szociális viselkedésének érzelmi indíttatásból fakadó átvétele, majd e minta egyre szélesebb kiterjesztése, mely megnyilvánul a gyermek tevékenységében.

Cél:

- a családi szocializáció mellett kiegészítő szerep vállalása
- értékorientált konstruktív életvezetés
- lokálpatriotizmus/patriotizmus, identitás megőrzése és erősítése
- a gyermeki erkölcsi érzékenység fejlődésének, én tudatának alakulása, önkifejező és önérvényesítő törekvéseinek segítése
- az emberek különbözőségének elfogadására való nevelés
- meghatározó közös élményeken, tevékenységeken keresztül erkölcsi tulajdonságok, szokás és normarendszer megalapozása
- *a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz való kötődés megalapozása*

Tartalmi vonatkozás:

- családdal való szoros együttműködés
- családlátogatás
- heterogén csoportok biztosítása
- óvodába lépéskor ajándék készítése
- befogadási időszak (mindkét csoportos óvodapedagógus és a szülő jelenléte)
- csoportszoba neve, az ott dolgozó felnőttek nevének feltüntetése
- a csoport-és öltözőhelyiségek feltételrendszere
- állandó heti-napi rend és annak tartalma
- szertartások
- portfólió névvel, jellel ellátva
- „MI” élménye (ünnepek, séták, kirándulások, kiállítások stb.)
- önazonosság erősítése
- etnikai, bevándorló gyermek országáról tudáselemek közvetítése (zene, szokás, irodalom)
- gyermekek személyes kompetenciáinak fejlesztése
- óvodapedagógus- gyermek- dajka szereteten és kötődésen alapuló együttműködése
- gyermek-gyermek kapcsolata során, az alkalmazkodás, társas kapcsolatok erkölcsi normáinak, kooperációjának és kommunikációjának létrehozása
- norma és értékrendszer.

„Boldog óvoda” alapjainak megteremtése terén

Mai rohanó, elgépiesedett életünkben egyre fontosabb lenne, hogy az érzelmek ismét előtérbe kerülhessenek. Fontos, hisz segíti a gyermek pozitív énképének kialakítását, önbizalmának erősítését, ezáltal hatunk rá, oldjuk gátlásait, szorongását. Elősegítjük, hogy a benne lévő erősségek felszínre törhessenek, pozitív érzelmi állapotba kerüljön.

Ehhez alkalmas eszköz a ritmus, a dallam, a mozgás, melyek összjátéka felemel, pozitív életszemléletet sugároz. *Erőt ad és hitet abban, hogy a lehető legjobbat kihozzuk gyermekeinkből és önmagunkból. Elkísér mindennapjainkban, feltölt és motivál, hatékony eszköz a gyermek személyiségének fejlesztéséhez.*

Feltölti a pedagógust is a gyermekek lelkesedése, életimádata és ahogy pillanatok alatt látszik az arcukon a boldogság.

Elképesztő, mennyire fogékonyak

- a pozitív dolgokra,
- a boldogságra,
- és milyen könnyen lehet nekik megtanítani, hogyan is maradhatnak azok.

Mitől lesz pozitív egy gyermek? Mire van szüksége ahhoz, hogy valóban kiegyensúlyozott, boldog és pozitív lehessen?

- pozitív környezetre,
- pozitív megerősítésekre,
- pozitív gondolkodásra,
- sok-sok pozitív pillanatra

Mindezt játékos formában megvalósítva, dalokkal, Boldogító erősségek kártyajátékkal.

A *Boldogító erősségek kártya* segítségével

- játszva növelhetjük a gyermek önbizalmát és önbecsülését,
- megismertethetjük vele a legfontosabb emberi értékeket,
- megtaníthatjuk neki, hogyan ismerheti fel és különböztetheti meg a különböző belső tulajdonságokat,
- meghatározhatjuk a neki legfontosabb jellemvonásokat,
- segíthetünk neki erősíteni a számára fontos erősségeket,
- játék közben fejleszthetjük az érzelmi intelligenciáját,
- megtaníthatjuk neki, hogyan alkalmazhatja ezeket a mindennapokban is.

A zene, a közös éneklés mindig segít! Az éneklésnek fantasztikus hatásai vannak:

- oldja a szorongást és a stresszt,
- segít eltávolodni a mindennapi gondoktól,
- megnyugtatja a lelket,
- javítja a koncentrációt,
- edzi a memóriát,
- ráadásul egy csodás kapcsolódási pont a felnőtt-gyermek és gyermek-gyermek között.

A pozitív üzenetet hordozó dalok hallgatása és éneklése során, annak tartalma gyorsan képes rögzülni a tudatalattiban, mely hamar megjelenik a viselkedésben is.

A közös játék segít az olyan boldog és sikeres életet megalapozó tulajdonságok erősítésében, mint a:

- céltudatosság,
- magabiztosság,
- kitartás,
- szorgalom,
- bátorság,
- gyakorlatiasság,
- lelki erősség stb.

“Én vagyok a legjobb,
 Mindenre képes vagyok,
 Bátor vagyok és magabiztos,
 Boldog gyerek vagyok.
 Szerethető vagyok,
 Könnyen barátkozok,
 Jól érzem magam, ahogy vagyok,
 Boldog gyerek vagyok.”

(Bagdi Bella: Tükördal)

Ha a gyermekek ezzel a lendülettel, ezzel a tudattal vághatnának neki a napoknak. Micsoda boldog és magabiztos gyermekeink lennének!?

Állatasszisztált terápiás foglalkozás terén

Intézményünkben az állatasszisztált kutyás terápiás foglalkozások olyan csoportokban kerül bevezetésre ahol, állatasszisztált foglalkozásvezető képesítéssel rendelkező óvodapedagógusok dolgoznak.

Az állatasszisztált terápia egy olyan alternatív pedagógiai fejlesztés, melynek során egy (vagy több) terápiás kutya jelenlétével, aktivitásával biztosítjuk az óvodás korú gyermekek személyiség fejlődését.

A kutyás terápia által fejleszthető a kommunikáció, a nagymozgás, finommotorika, az egyensúlyérzék, a ritmusérzék, a téri tájékozódás és térészlelés, a testtudat, figyelem, emlékezet, a különböző észlelések (auditív, vizuális, taktilis), és a munkaképesség.

A fejlesztett területek mellett a gyermekek önbizalma, biztonságérzete is jelentősen megnő, a magatartási problémák csökkennek, ezen felül a kutya segítségével a legvisszahúzódobb, legkevesebb motivációval bíró gyermek is bevonható a feladathelyzetbe.

A program lehetővé teszi, hogy a gyermekek élményszerűen sajátítsák el az adott téma ismereteit. A tevékenységeken mód nyílik a környezetvédelemre, állatvédelemre, felelős állattartásra, a segítő kutyák munkájának megismerése révén a másság elfogadására. A kutyával való közös tevékenység alkalmas a csoportközösség formálására, fejleszti és erősíti az integrációt.

A kutya jelenléte minden gyermekre ösztönzőleg és jutalomértékűként hat, a kutya elősegíti a kapcsolatfelvételt és a kooperációt, lehetővé válik a gyermekek figyelmének tartós fenntartása. Az állatokkal történő találkozások során a gyermekek olyan spontán szeretet-megnyilvánulásokat élhetnek át, amelyek igen pozitívan hatnak személyiségükre.

A komplex tevékenységeken a gyermekek nem feladatnak, hanem játéknak élik meg, nincs görcsség, felszabadultabbak, a kutya nem bírál, előítéletek nélkül elfogad mindenkit. Kutyával a gyermekek nem élik meg kudarcnak, ha valami nem sikerül.

A kutyás tevékenységeken részt vevő személyek a gyermekek és a terápiás csapat - a felvezető a kutyájával - és a foglalkozásvezető pedagógus együttműködésével zajlanak a játékos feladatok. A tevékenységek menetét a gyermekek fejlesztéséhez, fejlődéséhez, életkori sajátosságaihoz igazítva készíti a foglalkozásvezető pedagógus, minden esetben előre egyeztetve a felvezetővel. A kutya és a gazda együtt, egy egységet alkotva „dolgoznak” a foglalkozásokon.

A tevékenységek sikerességét befolyásoló pozitív hatások.

- örömszerzés,
- élmény-nyújtás
- kedélyállapot-hangulatjavítás
- a kutyával közös játékból fakadó pozitív érzések átélése
- motiváció
- aktív figyelem, érdeklődés fenntartása
- feladattudat kialakítása, feladattartás
- szorongásoldás, biztonságérzet
- az empátiás készség javulása
- a testi-lelki aktivitás fokozódása

Kognitív hatások:

- az ismeretszerzés sokrétűbbé válik
- az érdeklődés aktivizálódik
- a figyelem összpontosul, hatékonyabbá válik
- felkelhető a beszédkedv, fejlődik a beszéd

Szociális hatások:

- a kisgyermek nem érzi magát feladathelyzetben
- csökken a kapcsolatteremtés miatt érzett félelme
- megnyugtató a túlmozgós, vagy az agresszív gyermekeket

- motiválja a passzív, félénk gyermekeket
- nő a szociális interakciók mennyisége, minősége
- fejlődik az önállóságuk.

A motoros és orientációs képességfejlesztés területén:

- segíti a testséma alakulását
- fejleszti az egyensúlyt, a téri tájékozódást, a finommotorikát

A megismerő funkciók fejlődnek:

- az érzékelés, az észlelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás.

Szociális kapcsolatok harmóniájának megteremtése (közösségi élet) terén

- az óvodapedagógus és más felnőtt személyek mintaadó magatartása, modell-értékű szerepe
- önismeret fejlesztése
- közös élmények átélésének biztosítása
- szabálykövető társas viselkedés, együttműködés támogatása
- anyanyelv, kommunikációs képesség fejlesztése
- problémamegoldó, kreatív gondolkodás ösztönzése
- jutalmazás, fegyelmező intézkedések elveinek és formáinak egységes alkalmazására törekvés

Anyanyelvi fejlesztés:

- a gyermek meglévő tapasztalatira, élményeire, ismereteire való építés
- gyermek gondolatainak, érzelmei kifejezésére való motiválás, annak türelemmel való kivárása
- beszélő környezet megteremtése, mintaadás
- gyermeki kérdések támogatása, a válasz iránti igény alakítása
- önazonosság megőrzése, ápolása, szocializáció elősegítése
- szervezeti kultúra fejlesztése
- az önkifejezés segítése, drámapedagógia, ének, zene, énekes játék, gyermektánc.

Az óvodapedagógus feladatai:

- az örömezés átélés képességének növelése színes, változatos, óvodai és óvodán kívüli programokkal, tevékenységekkel
- meleg-elfogadó attitűd, modellérték
- az óvodapedagógus és a védőnő szocielhigiénés (társas egészségvédő) viselkedési normája (a szegénység, a szociális kirekesztettség, az elhanyagoltság, a szeretethiány korrekciójának biztosítása)
- értékorientált közösségi nevelés a mozgás és sport sajátos eszközeivel
- a környezettudatos magatartás erősítése (felelősség, lokálpatriotizmus, patriotizmus)
- tehetségműhelyek működtetése (kreativitás, az érzelmek szabad kifejezése problémamegoldó gondolkodás, együttműködés, kudarcűrés)
- irányt mutató, pozitív megerősítéssel önbizalom fejlesztése
- pozitív énkép alakítása, hibák észrevétele, reflektív módú javítása
- „szabadon nemet mondani tudás” képességének formálása
- élethosszig tartó tanulás megalapozása a kulcskompetenciák fejlesztése révén
- mindenki számára egyenlő esély biztosítása, identitás megőrzése (átjárhatóság biztosítása, bevándorlók)

- *nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek megismertetése*
- óvodapedagógusok egészségpedagógiai ismereteinek bővítése
- egységes norma- és értékrend alkalmazása.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- a társas együttélés szabályainak szabadon, gátlásoktól mentes biztonságos gyakorlása
- kooperációra való képesség (felnőtt- gyermek, gyermek-gyermek)
- empátia, együttérzés, tolerancia, szeretet, egymás iránti érdeklődés magatartásba való beépülése
- jó és rossz közötti különbség tétel
- konfliktus helyzetek megoldása (győztes-győztes)
- saját helyzetének, képességeinek helyes megítélése
- következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételeinek megléte.

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel - az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Cél:

- az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés
- kommunikációs készség, beszédértés, beszédészlelés alakítása
- a kommunikációs készség, helyes nyelvhasználat differenciált fejlesztése, a biztonságos önkifejezés megalapozása
- pszichikus funkciók fejlesztése az egyéni adottságok figyelembevételével (észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás, szerialitás, intermodalitás)
- önfejlődés elősegítése (önkibontakoztatás, differenciálás lehetősége, önmegvalósítás).

Tartalmi vonatkozás:

- a teljes óvodai életet felölelő idő alatt végzett tevékenységekben.

Óvodapedagógus modellszerepe, attitűdje:

- Pedagógusaink segítsége, figyelme, segíti a kommunikációt és metakommunikációt.
- A kommunikáció, az anyanyelvi nevelés, valamennyi tevékenységben megjelenik,
- Beszédnevelő, szókincs gyarapító, erkölcsöt-esztétikát fejlesztő beszédünk kifejező hatása elengedhetetlen a nevelésünkben
- A környezet, élmény, beszédben való megjelenítése, gyakorlása fejleszti a gondolkodást, az érzelm megnyilvánulását, annak szabad kifejezését.
- Az irodalom, a hagyomány, a népszokás, a dalok, mondókák, a szó - mondat fűzése, szép kifejező ereje segítségünkre van az anyanyelvi kultúra erősítésében, fejlesztésében.

Az értelmi nevelés folyamatában a tervezetten szervezett tapasztalatszerzés is írott szabályként jelenik meg, amelyben elvárt követelményként rögzült a valamennyi értelmi

képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő, *ösztönző környezet* biztosításának követelménye:

- Az egészséges élet fejlesztésére az egyénnek és csoportnak egyaránt,
- A gyermek környezettudatos magatartásának megalapozására, a pedagógiai tevékenységrendszer segítségével,
- A befogadó attitűd természetessé válására
- A multikulturális, és interkulturális szemléletmód nevelési gyakorlatának kialakítására a szocializálása, a gyermek érzelmi életének, egyéni sajátosságainak figyelembevételével.
- Akarati és erkölcsi tulajdonságainak erősítésére, nevelésére a tevékenységek folyamatában.
- Az összetartozás érzésének átélésére az óvodai ünnepek, hagyományok széles skálájával, a kommunikáció-metakommunikáció eszközeivel,
- A gyermek megismerési vágyának kielégítésére, sok közös élmény, sok közös tevékenység segítségével.

A játéktevékenység által biztosítjuk azokat a tevékenységi kereteket, melyek alkalmat adnak a játékba integrált tanulás lehetőségeire:

- a természet - társadalom - ember megismerésére,
- a mozgás lehetőségeire, formáira,
- komplex esztétikai művészeti tevékenységek során az ének a tánc, a vers - mese megszerettetésére, alkalmazására
- a rajz, festés, kézimunka, tevékenységeire, amik az érzelem, ismeret, gondolatok kifejezői, a szép megértésében.
- a gyermek érzelmi életének biztonsága tegye lehetővé, hogy érzelmeiket szóban, mozgásban, a vizualitás, ének-zene eszközeivel kifejezhessék.
- a tankötelezettség megkezdéséig a gyermekek értelmi, lelki, szociális és testi fejlettségének állapota elérje az iskolába lépéshez szükséges szintet.

Nevelőmunkánkban *fontosnak* tartjuk a hazai *óvodapedagógiai hagyományok* értékeinek megtartását, s ennek *ötvözését* a *reformpedagógiák* új, gyermekközpontú, pedagógiailag és pszichológiailag megalapozott *törekvéseivel*, a befogadó nevelés érvényesülését, a megengedő magatartásra irányuló szabályok alkalmazását. Az erkölcsi magatartás alakításában *az erkölcsi készségek, szokások, pozitív jellemvonások egymásra épülését, belső szükségletként való kialakítását, a nevelői modellt, illetve a pozitív életszemlélet megalapozását*. Az erkölcsi tudat alakításában meghatározó *a kortárs-csoportokban, közösségben való tapasztalatszerzés*.

A *személyiségfejlesztés feladatát* az óvodánk csak a szülővel, családdal tudja ellátni, eredményeket csak így tud felmutatni. Ezért fontos a családdal való szoros, személyre szóló kapcsolat kialakítása, megkeresve az igényelt, hasznos, új, egyedi kapcsolatokat.

Az óvodapedagógus feladatai:

- drámapedagógia alkalmazása (biztonság, beszédbátorság, beszédaktivitás, szorongásoldás, nyelvi udvariasság)
- a tanulási folyamat elindítása a mozgásöröm aktivizálásával
- gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire építés a gyermek spontán szerzett ismereteinek rendszerezése, bővítése, változatos tevékenységek szervezése
- a gyermek hajlamának, adottságának, nyelvi kifejezőkészségének nyomon követése
- problémamegoldó gondolkodás, döntésképeség fejlesztése
- a cselekvés megismétlésére a gyermek pozitív érzelmi ráhangolása, motiválása
- mozgás- tevékenység- beszéd- gondolkodás egységének biztosítása

- választás szabadságának biztosítása, ösztönző, tanácsadó, katalizáló szerep
- a nyelvi fejlődés egyéni eltéréseinek figyelembevétele a konkrét kommunikációs helyzetekben
- átmeneti és tartós beszédzavarok figyelemmel kísérése
- nyelvi hátrányok csökkentése, tehetségek kibontakoztatása
- rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetekkel az utánzáson alapuló nyelvelsajátítás biztosítása (etnikai és bevándorló)
- valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a fejlődését elősegítő, inger gazdag, ösztönző környezet biztosítása
- megfelelő eszközrendszer, változatos lehetőségek biztosítása
- a mozgás és a sport sajátos eszközeivel kialakítani az alapvető mozgás - és feladatmegoldó képességet
- interkulturális ismeretnyújtás: életvezetés
- „AHA” élményhez juttatás.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- tiszta beszédhangok, változatos mondat szerkezetek alkotása
- utasítások megértése és követése
- ok – okozati összefüggések, helyzetek felismerése, elvont fogalmak használata
- magabiztos kommunikáció állandó és váratlan helyzetekben is
- verbális és nonverbális jelek szabadon való használata
- problémák felismerése és kreatív módon való megoldása
- aktív részvétel a különböző tevékenységekben
- a szerzett ismeretek adekvát formában való rendszerezése, és gyakorlati alkalmazása
- megfelelő „énkép”
- humor értése és alkalmazása.

Az óvodai élet megszervezése

Személyi feltételek

▪ Intézményünkben főállásban 30 fő alkalmazott dolgozik.	
▪ Felsőfokú végzettségű főállású óvónők száma:	15 fő
▪ Pedagógiai asszisztens	2 fő
▪ Pedagógiai munkát segítő főállású szakképzett dajka	7 fő
▪ Takarító	2 fő
▪ Óvodatitkár	1 fő
▪ Konyhai dolgozó	2 fő
▪ Kertész, karbantartó	1 fő

Jellemzőik

- Az óvodapedagógusok közül egyéb szakképzettséggel is rendelkezik:
Fejlesztő pedagógus: 3 fő
Környezeti nevelő: 1 fő
Gyógytestnevelő: 2 fő
Vezető óvodapedagógus: 2 fő
Gyermektánc pedagógus: 1 fő
Tanítói végzettség: 2 fő

Angol tanári végzettség: 1 fő

A nevelőtestület 60%-a több mint öt éve dolgozik együtt. A pedagógus pályán eltöltött idő tükrében kimutatható, hogy pedagógusaink 60% -a több, mint 20 év, és 40% -a kevesebb, mint 10 év óvónői tapasztalattal rendelkezik. Pedagógiai munkájukra nagyfokú gyermekszeretet és a hivatástudat jellemző. Munkájukat napi vagy heti váltásban végzik. Feladatkitűzéseiket felmérés - tervezés - elemzés - összegzés-értékelés előzi meg. Tiszteletben tartják és számítanak a pedagógiai munkát segítők munkájára, akik óvodai nevelésünk eredményességét segítik az óvodapedagógusokkal összhangban.

A munka hatékonyságát a humán erőforrás térképen való pozitív irányú elmozdulás is mutatja.

A pedagógusok által elvégzett 30-60 órás tanfolyamokon elsajátított ismeretek

- testületünk részt vett egy *kommunikációs és önismereti*, úgynevezett Gordon tréningen,
- ismereteket szereztünk a *Frostig elemek* alkalmazásáról az óvodai nevelésben
- megismertük a *szenzitív környezeti nevelés* újfajta szemléletét, valamint a *matematikai neveléssel* való komplexitását
- a *drámapedagógia* óvodában alkalmazható módszereivel kísérleteztünk
- a *játék és tánc* óvodában alkalmazható lehetőségeit kutatjuk
- bekapcsolódtunk a *személyiségfejlesztő drog és alkoholmegelőző* programba
- a *komplex esztétikai nevelés* gyakorlati megvalósítását próbálgatjuk.
- a 3-6 éves, egyedi fejlődési ütemű gyermekek nevelése mozgásterápiákkal
- a játék, drámajáték, nevelés
- a pedagógusok lelki egészségvédelme: stressz kezelés és kreativitásfejlesztés
- labdaterápia hiperaktív gyermekek részére
- kompetencia alapú nevelési program bevezetése az óvodában
- a játék szerepe az idegrendszer fejlődésében és a szocializációban
- képességfejlesztő zenei játékok, és az élményszerű zenehallgatás
- óvodáskorú gyermekek érzelmi és szociális képességeinek mérése és fejlesztése mentálhigiénés módszerekkel
- játék és mozgás több szólamban
- egészséges életmód óvodás korban
- testkultúra- Vitamintorna I. II.
- mozgásfejlesztés az óvodában
- földön, vízben, levegőben
- MOE Konferencia Tev. Közp. Nev.
- DIFER mint mérőeszköz
- tehetség felismerés és tehetségprojekt kidolgozása az óvodában
- erkölctan
- az óvodai programmódosítás lehetőségei a törvényi változások tükrében
- a magatartási és beilleszkedési zavarokkal küzdő gyerekek egyéni és csoportos fejlesztése élménypedagógiai foglalkozásokon keresztül
- a környezettudatos nevelés új módszerei é lehetőségei
- tanfelügyeleti szakértők felkészítése
- szakértők felkészítése a pedagógusminősítésre
- intézményvezetők felkészítése az intézményi önértékeléshez, a tanfelügyeleti ellenőrzéshez, a pedagógusminősítéshez
- esélyegyenlőség
- iskolai- óvodai pályázati referens
- digitális eszközök alkalmazásának lehetősége az óvodai nevelésben

- testületünk részt vett egy Reziliencia tréningen
- ELTE fejlesztő pedagógus szak
- ELTE Neveléstudományi MA szak
- gyakorlatvezető mesterpedagógus
- pedagógiai mérés és értékelés szakmódszertanos pedagógus
- gyermekút a kora gyermekkori intervenciók ellátó rendszerben
- alapozó terápia
- digitális eszközökkel támogatott projekt alapú tanulás
- erősségközpontú Oktatási Program
- társasjáték szuperbox
- mentálhigiénés prevenció specialista
- az Alapozó Alapozása
- a meseterápia szerepe a pedagógus nevelési eszköztárában
- állatasszisztált terápiás foglalkozásvezető
- Jógakaland, gyerekjoga oktató
- Így tedd rá!
  - Komplex fejlesztő pedagógia népi játékkal, néptáncsal
  - Ünnepek a néphagyományban
  - Játékos, táncos mozgásfejlesztés 0-3 éves korig

Továbbképzésünk tervezett, célorientált. Pedagógus – továbbképzési intézményi programunk tükrözi az előttünk álló kiemelt feladatokat, s így mintegy hidat teremt a meglévő és az elvárt szakmai kvalitások közé.

Fontosnak tartjuk:

- pedagógiai program periodikusan ismétlődő módosítását
- minőségirányítási program további folyamatos működtetését
- további speciális szakmai felkészültség biztosítását
- elvek meghatározását, munkaerőpótlást (nyugdíjazás esetén)
- számítástechnikai jártasság megszerzését valamennyi kolléga számára.

Fontos feladat, hogy a dolgozók munkavégzésük során motiváltak és önmagukkal szemben igényesek legyenek.

Mindezen tényezők alapján **igen fontos** a hozzánk járó gyermekek számára az **érzelmi biztonság megteremtése**, a hátrányos **helyzetű gyermekek és családok segítése**, a **differenciált fejlesztés (felzárkóztatás, tehetséggondozás)**, az egészségügyi problémákkal küzdő (ételallergiás stb.) gyermekekre való fokozott odafigyelés, az ártalmak csökkentése, a magatartászavaros gyermekek kiszűrése, az **egyéni bánásmód alkalmazása**, időben szakember segítségének igénybevétele.

Az elmúlt évek sikerei azt bizonyítják, hogy óvodánk szakmailag kiemelkedően látja el ezen feladatát. Képzett pedagógusaink munkáját szakmájuk és a gyermekek iránt elkötelezett **pedagógiai asszisztensek** segítik.

Külön feladatot ró ránk a más népek gyermekeinek nevelésében a nyelvi nehézségek leküzdése, kultúrájuk, szokásaik megismerése, tiszteletben tartása, különbözőségük elfogadtatása a többi gyermekkel. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekei esetében lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét. Sokrétű feladataink elvégzése nagyfokú empátiát és pedagógiai hozzáértést kíván óvodánk dolgozóitól.

Megkülönböztetés nélkül, az egyenlő bánásmód elvét alkalmazva úgy fejlesztjük gyermekeink képességeit, hogy biztonságérzetet adó, érzelmekben gazdag, örömteli óvodáskort

biztosítunk számukra, melynek alapja a feltétel nélküli szeretet, amely megnyilvánul minden cselekedetünkben. Programunk alapvető célokat és feladatokat tartalmaz, melyeket az óvoda minden csoportjában kötelező jelleggel valósulnak meg, a pedagógiai szabadság keretében ennél csak többet szabad a gyermekeknek nyújtani, kevesebbet nem.

Szakmai munkánk eredményességének záloga az állandó és folyamatos továbbképzés, belső továbbképzés.

Nevelőtestületünk szakmai pozíciója optimális: a törzset tapasztalt pedagógusok alkotják. Sokszínű, különböző érdeklődésű és személyiségű nevelőtestületünk alkalmas a változatos kihívások megoldására. (Probléma a férfi-nő arány, az elnőiesedés.)

A megtervezhető jövő szempontjából megállapítható, hogy a nevelőtestület képes az elhatározott feladatok eredményes megvalósítására. A feladatok megoldásához nyújtanak segítséget megvalósult, tervezett és *jelenleg működő* munkaközösségeink:

- *innovációs munkaközösség*
- *fenntarthatóság munkaközösség*
- *értékmegőrzés munkaközösség*
- esélyteremtő, tehetséggondozó munkaközösség
- mozgás fejlesztő munkaközösség
- család-óvoda munkaközösség (erkölcsi nevelés)
- néptánc, néphagyományok munkaközösség
- mentor munkaközösség

Egységes nevelőtestületünkben, hogy az óvónők elkötelezett hívei a nevelésnek, de programunk lehetőséget ad, hogy az egyes óvodapedagógusok alkotó, gyakorlati munkájában a *módszertani, pedagógiai szabadság* kibontakozhasson.

Testületünk kreatív személyiségekből áll, ezért is foglalmazódott meg bennünk, hogy az eddig érvényben lévő program kereteit szeretnénk tagítani.

Cél:

- az eddig elért értékek megőrzése
- hivatástudat
- szakmai innovatív késég
- eredmény- és sikerorientáltság
- belső légkör pozitív alakítása, humánus, tolerancia
- jó szervezőkészség
- reális elvárásoknak való megfelelés
- az óvoda hírnevének öregbítése.

Tárgyi feltételek

A tárgyi feltételrendszer a fenntartó önkormányzat finanszírozása és az anyagi menedzsment következtében biztosított.

a) az épület helyiségei

Óvodánk a belváros zajától távol, a nyugodtságot, meghittséget biztosító, az emberi kapcsolatok természetes közvetlenségét sugalló zöldövezetben található.

Óvodánk 1968-tól a Dunai Kőolaj Finomító, a MOL, majd 1998. július 1-je óta a százhalombattai önkormányzat fenntartása alatt működik. A megalakuláskor felvett "Napsugár Óvoda" név kifejezi pedagógusaink beállítódását, az óvodánk légkörét, hiszen a napsugár fény, a derű, a melegség, az öröm, a nyugalom kifejezője.

Óvodánk szép környezetben lévő, korszerű létesítmény, *két épületben* működik. A környezet zöld-övezeti, fákkal szegélyezett épületei a gyermekek számára egészséges, jó környezetet biztosítanak.

Az óvodánkat körülölelő emeletes, családi, és kertes házak lehetőséget adnak a gyermek számára a sokarcú környezet megismerésére, megszerettetésére.

Nagy előnyünk a tágas udvar, ami a gyermekek számára a fejlesztő mozgáslehetőséget, a mindennapos tartalmas udvari játék lehetőségét biztosítja.

A gyermeklétszám a közelség és az érdeklődés miatt kiszámítható, jónak mondható.

Intézményünk 196 férőhelyes, két épületben működik melegítőkonyhával. Az 55 éves épület rendszeres karbantartásának köszönhetően jó állapotú. 1998-ban teljes tetőszigetelést kapott, valamint megtörtént a nyílászárók cseréje. Hő központok cseréjével korszerűsítettük fűtésrendszerünket. 2023-ban mindkét épületünk teljes szigetelése és a világítástechnika LED lámpákra való cseréje megtörtént. Fűtéskorszerűsítés is történt, hőszivattyú csere.

Az udvari játékparkunkat az uniós szabványnak megfelelően megújítottuk, ütéscsillapításra gumi burkolatokat helyeztünk el.

Az elmúlt években a külső és belső megújulás iránti igényesség egyaránt jellemző intézményünkre. 2019-ben napkollektorok kerültek beüzemelésre óvodánkban.

Csoportszobáink otthonosak, barátságosak, játékra-, és mozgásra motiválóak, harmóniát, nyugalmat árasztó színűek, a gyermek változó testméretének megfelelő, lehetőleg természetes anyagú tárgyakkal felszereltek, melyben a gyermekek szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt. Felújításra kerültek az asztalok, székek, a zsibongó burkolata, bútorzata, annak érdekében, hogy kulturált módon fogadhassuk partnereinket.

Tornaszobánk 80 m²-, jól felszerelt eszközeivel változatos mozgáslehetőséget biztosít óvodásaink számára. Eszközeink között mind az Ayres terápia, mind a Vesco játékok széles skálája található. Tornaszobánk 2018-ban, pályázati forrásból megvalósult korszerűsítésének, felújításának köszönhetően kiváló lehetőséget biztosít csoportjainknak a mindennapi, sokoldalú mozgás megvalósítására.

b) az udvar

Az udvar fejlesztését több lépcsőben valósítottuk meg. Először eltávolítottuk a szabványnak nem megfelelő fém, és egyéb udvari játékokat, majd az Önkormányzat és Egyesületünk finanszírozásával, új udvari játékparkot alakítottunk ki. Ezután a beton foci pályára kapott korszerű, gumis burkolatot, illetve az ütéscsillapítás mulcs burkolatát gumi burkolatra cseréltük. Az udvaron ivókút elhelyezésével biztosítjuk a gyermekek állandó folyadék-szükségletének kielégítését.

Kertünk növényei követik az évszakok változásait, folyamatosan díszítik óvodánk környezetét. Sziklakertünk a szülők segítségével 2016 őszén megújult.

Nagy gondot fordítunk arra, hogy a mindennapjaikat itt töltő gyermekek minél több tapasztalatot szerezzenek, megismerhessék a környezetükben található értékeket és életkoruknak megfelelően vegyenek részt a természet védelmében. A természet közelségét szeretnénk megteremteni ezeknek a városi zajban és többnyire lakótelepen nevelkedő gyermekeknek. Több facsemete ültetése és a fűvesítés következtében, a gyermekek egészségesebb és biztonságosabb feltételrendszerű udvaron játszhatnak az EU szabványnak megfelelő, korszerű játékokkal.

A szülői felajánlásból megújult kerítésünk vonzó küllemet varázsol az árnyas udvar köré. Szintén szülői segítséggel elkészült fedett kerékpártárolóban a szülők, gyermekek és a dolgozók egyaránt esőtől védve, biztonságban tudhatják értékeiket. A szülők lelkes segítségének köszönhetően 2013-ban épült meg udvarunkon 22 méter hosszan mezítlábas,

Kneipp-parkunk. A taktilis érzékeket mozgatja meg játékos módon, mely üde színfoltja udvarunknak.

Udvarképünket természetesség jellemzi, melyet fajátékok, és változatos növényzet tudatos telepítésével valósítunk meg. 2014-ben elkészült a **gyógynövénykertünk**, melynek szárított termései a téli egészségüket gazdagítják. 2017-ben megvalósult a **Mezítlábas park** folytatásaként a **Kősimogató és a Levendulás- és lepkekert**, majd a **Kősimogató**. 2018-ban az óvoda udvarán növénsimogató és **KRESZ-park** került kialakításra, a gyerekek legnagyobb öröme. 2023-nyarán elkészült a fedett **Sárkonya**, mely így minden évszakban használható. Minden csoport saját **magaságással** rendelkezik, ahol változatos növényeket termesztethetnek. 2022-ben átadásra került a **Madártani ösvényünk**, majd 2024-ben a **Napsugaras Hangkert**. Az udvar pihenő, napozó, mozgást, többféle érzékszervet stimuláló és tanulást fejlesztő. Törekvéseinkben és lehetőségeinkben célként tűzzük ki, hogy az óvoda udvara, termei szolgálják az *esztétikai igény* kielégítését, valamint a *balesetmentességet*.

Célunk, hogy a környezettudatos nevelés jegyében a gyerekek tevékenységük folyamán közvetlen környezetükben tapasztalhassák meg az évszakok változását. A gyerekekkel közösen magaságásokat alakítottunk ki az udvarrészekben, ahol tapasztalatot szerezhettek a növények fejlődéséről és gondozásáról. A hozzánk járó gyermekek a közlekedési szabályokat esztétikus, védett és biztonságos környezetben gyakorolhatják. Az ehhez nélkülözhetetlen eszközöket – rollerek, kerékpárok – biztosítjuk. Az udvari játékokat rendszeresen ellenőrizzük a baleset megelőzés érdekében. Belső útjaink állapota – valamint igényességünk – megköveteli, hogy itt is korszerűsítsünk. Homokozónk rendszeres tisztántartásáról óvodánk kertésze gondoskodik a higiéniai feltételeknek megfelelően. További feladataink a homokozók elhasználdott fedésének biztosítása, korszerű takaró –és árnyékolókkal.

c) berendezések, felszerelések

Működési feltételeink javultak, a tárgyi feltételrendszer nagy részét sikerült fejleszteni, ám a felnőtt öltözők bútorai cserére szorulnak.

Beszerzéseink eddig is tervszerűen történtek, és ezután is akként szeretnénk folytatni.

A fejlesztések sorrendiségét következetesen betartott, - az eszközjegyzék alapján - közösen felállított szempontok alapján végezzük úgy, hogy elsősorban a gyermekek szükségleteit kielégítő fejlesztéseket eszközöljük, s ezt követően kerül sor a dolgozók igényeinek kielégítésére. Természetesen a veszély elhárítása soronkívüliséget élvez, s akár az épület, akár az udvari vagy bármilyen tárgyi eszközünk véletlenszerű meghibásodásakor lehetőségeinkhez képest sürgősen gondoskodunk javíttatásáról.

A **játékok** milyenségét jellemzi:

A fiúk, lányok számára személyiségfejlesztő játékok, lehetőségek teremtése.

A gyermek igénye szerint a teret átalakíthatja, mellyel egyéni elképzeléseinek, serkentő formáinak teremtünk lehetőséget

- mesesarok,
- ábrázoló, barkácsoló asztal
- környezetismereti polc

A nevelői szoba, óvodatitkári iroda bútorzatát, a fektetők, tálalószekrények, nevelői asztalok teljes cseréjét önkormányzati támogatással biztosítjuk. Intézményünk informatikai eszközei is folyamatos fejlesztésre szorulnak. A szülők által fenntartott egyesület támogatása révén évente sor kerül játék-mozgásfejlesztő és szemléltető eszközök beszerzésére és felújításokra is, valamint az éves kirándulások szponzorálására.

A meglévő könyvtárunk fejlesztését kiváltottuk a digitális világ nyújtotta lehetőségekkel. Megtörtént a WIFI hotspot teljes kiépítése intézményünkben, illetve minden csoport számára laptop, SMART televízió került beszerzésre.

Az *innovációs folyamat* kiegészül az állandó mozgásban lévő társadalom-, természet-, személyiségfejlesztő lehetőségeivel.

Figyelembe vesszük az *intézményen kívüli* lehetőségeket: a városban található közművelődési intézmények, egészségnevelő egységek szolgáltatásait, a civil szerveződések kezdeményezéseit, a fenntartóval való kapcsolattartásból adódó lehetőségeket, a szülők által kínált együttműködés formáit.

A fejlesztésben számítunk egymásra, a testület kreatív megnyilvánulására, mely harmóniában, a célok megvalósítása érdekében "egybe" rendezi a feladatokat.

A *belső forrásokat* folyamatosan felmérjük, kiegészítjük, a törvényi kötelezettségeknek megfelelően, melyre az önkormányzat biztosítja a feltételeket.

A napirend, hetirend meghatározása

Napirend:

Ajánlott napirend nagy intervallumban:

Időpont	Tevékenység
5.30-7.00	gyülekezés, a gyermekek csoportokba érkezése, szabad játék
7.30-8.30	folyamatos reggeli
7.00-11.30	szabad játék, tevékenységekben megvalósuló tanulás, iskola-előkészítő fejlesztő tevékenység, egyéni fejlesztés, folyamatos reggeli, mindennapos egészségfejlesztő testmozgás, gyümölcsfogyasztás, szabadidős tevékenység, készülődés az udvarra, ebédig játék a szabadban, séták, kirándulások
11.30-12.45	tisztálkodás, terítés, folyamatos ebéd
12.45-14.45	tisztálkodás, lefekvés, délutáni alvás, vagy csendes pihenő
14.45-16.00	tisztálkodás, folyamatos uzsonna, szabad játék, szabadidős tevékenység, egyéni fejlesztés
16.00-17.00	hazamenetelig szabad játék

A **Hetirendet** minden csoport nevelési év elején, saját magának határozza meg és rögzíti az aktuális csoportnaplóban.

A pedagógiai munka dokumentációja

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

oviKRÉTA

2024. szeptember 01.-től a kötelező nyomtatványok vezetése már kizárólag az online oviKRÉTA rendszeren keresztül valósítható meg.

Az alábbi nyomtatványok vezetése válik kötelezővé:

- felvételi és előjegyzési napló
- felvételi és mulasztási napló
- óvodai csoportnapló
- gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció

Cél:

- koherens dokumentáció
- egységes szerkezet, tartalom
- használhatóság.

Tartalmi vonatkozás:

- mérési – ellenőrzés – értékelési rendszer
  - önállóan kidolgozott tartalom és időintervallum alapján
- **csoportnapló**

tartalma:

- óvoda neve és címe, OM azonosítója
- korcsoport feltüntetése, neve, pedagógusok neve
- a pedagógiai program neve
- a gyermekek neve és óvodai jele, a fiúk és lányok számának összesített adatai, ezen belül megadva: a három év alatti, a három–négyéves, a négy – ötéves, az öt–hatéves a hat–hétéves gyermekek száma, a sajátos nevelési igényű gyermekek száma, továbbá azon gyermekek száma, akik bölcsődések voltak
- a nevelési évben tankötelessé váló gyermekek neve
- a napirend, a napirend szerinti tevékenységek időtartama és tevékenységek
- heti rend napi bontásban
- családdal való kapcsolattartási formák tartalma
- baleset megelőzés szabályai, és annak napi ismertetése
- nevelési feladatok (szocializációs terv), a szervezési feladatok, tervezett programok és azok időpontjai, ill. értékelések
- a gyermekek fejlődését elősegítő tartalmak (éves tevékenységi terv) a következő bontásban: egészségfejlesztő testmozgás; verselés, mesélés; ének, zene, énekes játék, gyermektánc; rajzolás, festés, mintázás, kézimunka; a külső világ tevékeny megismerése – benne matematika; az értékelések (éves, és ez lebontva heti)
- gyermekvédelemmel kapcsolatos bejegyzések (szükség szerint)
- szülői nyilatkozatok (távozás, egyéb)
- fogadóórák időpontjai, emlékeztetői, értékelések
- szülői értekezletek időpontjai
- hivatalos látogatások, a vezetői ellenőrző látogatás, a látogatás célja, időpontjai, a látogató neve és beosztása

- **egyéni fejlesztési terv (fejlődési naplóban)**

tartalma:

- a gyermekkel kapcsolatos adatok (név, OM azonosító)

- családra vonatkozó információk
- anamnézis
- megfigyelések
- mérési eredmények
- fejlesztési területek (testi, szociális, kommunikációs, értelmi képességek)
- a fejlesztés ideje és tartama, célja, tartalma, eszközök, pedagógus neve
- értékelések
- vizsgálatok, szakvélemények másolata.

▪ **Felvételi és mulasztási napló és hozzátartozó adatlap**

tartalma:

- óvoda neve, OM azonosítója, címe
- korcsoport feltüntetése, neve
- a gyermek oktatási azonosító száma, naplóbeli sorszáma, neve, születési helye és ideje, állampolgársága, nem magyar állampolgár esetén a tartózkodás jogcíme, a jogszerű tartózkodást megalapozó okirat száma, lakcíme/tartózkodási lakóhelyének címe, jogviszony létesítésének időpontja, apja (törvényes képviselője) neve, anyja születéskori neve
- az igazolt és igazolatlan hiányzások havi és éves összesítése (adatlapon napi, havi és éves összesítés)
- a szülők napközben elérhető telefonszáma
- megjegyzés rovatba: elhelyezés megszűnésének ideje, indoka (költözés, átvétel, iskolába lépés).

Óvodapedagógus feladatai:

- az intézményi dokumentumok (SzMSz, Házi rend, Mérési-ellenőrzési program, Vezetői program, Munkaterv, Intézkedési terv, Esélyegyenlőségi program, stb.) koherenciájának szem előtt tartása
- a dokumentumok naprakész vezetése.

Óvodai csoportjaink szervezésének elvei

Intézményünk törekszik a homogén csoportok kialakítására, heterogén csoportoknál az elsődleges szempont a közelítő korosztályok összeszervezése.

A gyermekek fejlődésének nyomonkövetése

Alapelv:

- Minden gyermek „más”, egyedi kompetenciákkal rendelkezik, így a gyermek fejlődését elsősorban önmagához kell mérni.
- Az óvodai élet során a megismerés, a gyermek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése az óvodába lépés pillanatában kezdődik és folyamatos.
- A fejlődés nyomon követése, a szükséges egyéni fejlesztési terv készítése – a magas szintű szakmai kompetencia megléte mellett - garancia számukra a legoptimálisabb fejlesztő hatások biztosítására.

Cél:

- információszerzés, nyomon követés, iskolára való alkalmasság.

Tartalmi vonatkozás:

- anamnézis
- spontán és direkt megfigyelés
- az intézményi eljárásrendnek megfelelő mérések (területenként évente két alkalom)
  - mozgás
  - érzelmi-akarat
  - emberábrázolás
  - társas
  - értelmi

Az óvodapedagógus feladatai:

- anamnézis felvétele, szülővel való konzultáció
- természetes közegben minél szélesebb körű ismeretek szerzése a gyermekről
- intézményi szinten kialakított normák szerinti megfigyelés, mérés végzése és rögzítése
- a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítése
- a megfigyelési, mérési eredményekre épülő éves pedagógiai munka tervezése
- szükség szerinti egyéni fejlesztési tervek készítése (fejlődési naplóban)
- a gyermek egyéni éréseinek, fejlődési ütemének tiszteletben tartása mellett a legoptimálisabb fejlesztő hatások biztosítása
- a gyermek kedvelt tevékenységére, érdeklődésére alapozott fejlesztési terv készítése, kivitelezése
- hagyományos és korszerű változatos módszerek alkalmazása
- periódikusan ismétlődő kontrollmérések végzése
- portfólió készítése (Fejlődési napló)
- szakpedagógusokkal való konzultáció.

Az óvoda kapcsolatai

A kapcsolatok sokfélesége fontos és hasznos az intézmény életében. A bemutatkozás kézfogásától a beszélgetés, beszéltetés alatt olyan magatartás fontos, amiben érzékelhető az érdeklődés, az ismeretek igénye, a másik fél megismerésének igénye.

Fontos, hogy az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek családias hangulat kialakításával – a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezzék az örömteli érzelmi állapotot.

A kapcsolatok *lényegesebb* jegyei:

- a helyes idő és helyzet megválasztása, naprakészsége,
- érzelmi ráhangoltsága,
- felkészülés, előkészület: a hitelesség, a beszéd stílusa,
- fontos, hogy kinek, mit szeretnénk mondani, megnyerni egy feladatnak.

A kapcsolatok eredményessége azon múlik, hogy az óvodaigazgató- mint példa, rendelkezik-e megfelelő intelligenciával, személyiségében a felismerő, kapcsolatteremtő, empátiás képességgel. Ez azért fontos, mert az óvónők, az óvoda dolgozói a kapcsolat - és kapcsolatteremtés részesei.

A kapcsolatok összekötője a gyermek, általa nyerhetünk információkat nevelésünk céljaihoz és azok megvalósításához.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében intézményünk a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és lehetőség szerint szakmai kapcsolatot tart.

Külső kapcsolatok:

- egészségővő-védő szakhálózat: orvos – védőnő, szakrendelés (fogászat)
- műveltségek gyarapítását segítő hálózat:
  - kulturális központ, könyvtár, múzeum, régészeti park
- segítséget nyújtó hálózat:
  - családsegítő szolgálat (VCSGK)
  - pedagógiai szakszolgálat (logopédus, pszichológus, szomatopedagógus)
  - óvoda egészségügyi szolgálattal való folyamatos konzultáció (gyermekorvosi, védőnői hálózattal való szoros együttműködés)
  - társintézmények: iskolák, sportlétesítmények, bölcsőde, óvodák
  - kulturális intézmények
  - civil szervezetek
  - Oktatási Hivatal

Belső kapcsolatok:

- munkaközösségek működése
- tanuló látogatások szervezése

Bölcsőde

Cél:

- a jövőbeni óvodások feltérképezése
- az óvodánk népszerűsítése.

Tartalmi vonatkozás:

- tapasztalatcsere
- informálódás az óvodai életéről
- szülői értekezlet
- beszoktatás.

Óvodapedagógus feladatai:

- részvétel a bölcsődei szülői értekezleten
- a gondozónők meghívása a gyermekek beilleszkedésének megtekintésére.

Általános iskola

Cél: az iskolai élet megkezdésének támogatása, segítése.

Tartalmi vonatkozás:

- az iskolai élet megszerettetése
- iskolalátogatás a nagycsoportosokkal
- a teljesítménymérési és értékelési és egyéni fejlesztési rendszer.

Óvodapedagógusi feladatai:

- a tanulás alapkészségeinek megalapozása, érzelmi akarati, testi, szociális, értelmi területeken
- iskolalátogatás a nagycsoportosokkal.

Közművelődési intézmények

Cél:

- kultúra iránti érdeklődés felkeltetése
- a művelődés iránti igény alapozása „kedvcsinálás”.

Tartalmi vonatkozás:

- kiállítások, múzeumok, művelődési intézmények programjai.

Óvodapedagógus feladata:

- kiállítások, múzeumok, művelődési intézmények programjainak látogatása,
- színházi „dresszkód” preferálása.

Szakszolgálatok**Cél:**

- a hátrányos helyzetű családok életvitelének javítása.

Tartalmi vonatkozás:

- hátránycsökkentés.

Óvodapedagógus feladata:

- kapcsolat felvétel a gyermekvédelmi felelős közreműködésével a szakszolgálatok intézményeivel.
- A szülők tájékoztatása a lehetőségekről.

Óvoda-egészségügyi szolgálat**Cél:**

- egészségmegőrzés, prevenció
- egészséges életvitel iránti igényalakítás

Tartalom:

- szűrések
- vizsgálatok
- egészséges életvitellel kapcsolatos tájékoztatók, fórumok, tanácsadás
- lelki egészségvédelem és szociális kapcsolatok harmóniája.

Közvetett partnerek (az együttműködésükkel közvetett módon segítők)

- Fenntartó
- Oktatási Hivatal
- MÁK
- VCSGK

Ünnepek, hagyományok

Néphagyomány-ápolás (ünnepek, tervezés)**Cél:**

- értékalapú nevelés
- identitás megőrzése
- tájegységünkre jellemző néphagyományok, népszokások fenntartása, esetleges újraélesztése
- népi, nemzeti értékeinkhez való pozitív érzelmi viszony alakítása.

Tartalmi vonatkozás:

- minden napi tevékenységeken keresztül a néphagyományörzés lehetőségének megteremtése

Az óvodapedagógus feladatai:

- a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások megismertetése
- a népi kultúra és a mai világ értékeinek egymás melletti alkalmazása
- számítógépes világgal szemben a kulturális értékek megmutatása

- énekes- mozgásos népi játékok, kiolvasók, népdalok preferálása
- népi hangszerek bemutatása
- néptánc alapjainak megteremtése
- tárgykészítő népi játékok beiktatása (fonás, szövés, agyagozás, mézeskalácssütés)
- közös élmény, játék, és ünneplés
- ünnepi készülődés szülők bevonásával
- egyéb lehetőségek:

Ősz

- termések gyűjtése, változatos felhasználása, betakarítás, udvarrendezés, befőzések, salátakészítés, élősarok, terméstál rendszeresítése, őszi szüretelő játékok, évszakhoz kapcsolódó mondókák, dalok.
- Állatok világnapja
- Apa kupa és Napsugárcák avatása
- Világ gyalogló nap
- Márton nap, lámpás felvonulás

Tél

- anyagok gyűjtése: madáretetéshez, ünnepekhez, adventi játékdélutánhoz, mézeskalácssütés, ünnepi asztalhoz koszorúkészítés, Luca-napi búza ültetése, újévi jókívánságok, időjárás-mondókák /szólások, téljátékok - hóember, hó vár építés, farsangi álarckészítés, mókázás, alakoskodás.
- Mikulás várás
- Lucázás
- Karácsony
- Karácsonyi vásár

Tavaszi

- előkészületek a tavaszi munkákhoz, magok-edények gyűjtése palántázáshoz, veteményezés, rügyeztetés, hajtás, takarítás, tojásfestés, komatálázás, kiszézés, pogácsasütés, papírsárkány reptetése.
- Farsangi táncház
- Nemzeti ünnepünk, március 15.
- Nyílt napok
- „Csodajó csütörtök” leendő kiscsoportosok hívogatója
- Víz világnapja
- Föld napja
- Húsvét, locsolkodás
- Nagyik délelőtti
- Madarak és fák napja
- Anyák napja
- Családi Sportnap
- Májusi Piknik
- Gyermeknap
- Évzáró és búcsúzó

Nyár

- kirándulások, növényekkel-állatokkal való ismerkedés, csúfolók, aratódalok, lakodalmas játékok, savanyítás, befőzés, saláták készítése.
- Szülők- nevelők bálja

A pontos időpontokat az aktuális munkaterv tartalmazza.

Anyanyelvi fejlesztés:

- jeles napokhoz kapcsolódó népi kifejezések, fogalmak megismerése
- régi ízes szavak használatával szókincs fejlesztése
- irodalmi élmény nyújtása (mondóka, szólás-mondás, népi humor, csúfolódók).

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- toleráns, értékmérő, értéktisztelő, együttműködő magatartás megnyilvánulása
- népi játékok, tárgyak és eszközök készítése
- természetes anyagok kreatív felhasználása
- ünnepek jelképeinek, szokásainak ismerete
- egyszerű táncmozdulatok gyakorlati kivitelezése
- ügyességi és sportjátékok autentikus megjelenítése
- népi mondókák, kikiáltók, mesék ismerete, dramatizálása
- a magyar népzene felismerése és örömteli hallgatása
- népszokásokhoz kapcsolódó tevékenységekben való szíves részvétel
- néhány jeles és hozzá a kapcsolódó szokás megnevezése.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődése segítése

A sajátos nevelési igényű gyermek

Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik.

A nevelés hatására a sajátos nevelési igényű kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés.

A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg.

A sajátos nevelési igény kifejezi

- a) a gyermek életkori sajátosságainak a fogyatékoság, az egyéb pszichés fejlődési zavar által okozott részleges vagy teljes körű módosulását,
- b) a képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, eltérő ütemű fejleszthetőségét.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység olyan **teammunkában kialakított és szervezett nevelési folyamatban valósul meg, mely az egyes gyermekek vagy gyermekcsoport igényeitől függő eljárások (időkeret, eszközök, módszerek, terápiák) alkalmazását teszi szükségessé.**

A sajátos nevelési igény a szokásosnál nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

A gyermekek habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének

A gyermekek habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakértői véleménye.

Az óvodai nevelőmunka során figyelemmel kell lenni arra, hogy:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti;
- a gyermek iránti elvárást fogyatékosságának, egyéb pszichés fejlődési zavarának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg;
- terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékossága, személyiségjegyei befolyásolják.

Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek sajátos nevelési igényének megfelelő szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus, konduktorpszichológus, orvos együttműködése szükséges.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők

a) A sajátos nevelési igény típusa, súlyossága.

b) A sajátos nevelési igény kialakulásának, diagnosztizálásának és a speciális ellátás megkezdésének ideje.

c) korai fejlesztésben és gondozásban részesült gyermek esetében a korai időszak fejlődésmenete.

d) A gyermek

- életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei,
- képességei, kialakult készségei,
- kognitív funkciói, meglévő ismeretei,
- családi háttere.

A fejlesztés magába foglalja a sajátos nevelési igény típusának megfelelően a vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek és az értelmi képességek fejlesztését. *A nevelési programot egyéni fejlesztési terv is kiegészíti.*

A szükséges gyógypedagógiai feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű gyermek számára

- A sérülésspecifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása;
- az egyéni szükségletekhez igazodó környezet, speciális bútorok biztosítása;
- az egyéni szükségletekhez igazodóan speciális segédeszközök használata; a segédeszközök elfogadtatása, azok következetes használatára és megóvására nevelés;
- a kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével;
- annak felismerése, hogy a sajátos nevelési igényű kisgyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes;
- rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósulásához;

- az óvoda pedagógusai, pedagógiai munkát segítő alkalmazottai és a szülők megfelelő tájékoztatása a sajátos nevelési igényű gyermek befogadására, együttműködés a sajátos nevelési igényű gyermek családjával.

A többségi óvodákban megvalósuló – integrált – nevelés

A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését elősegítheti a többi gyermekkel részben vagy egészben együtt történő integrált nevelése.

Az integrált nevelésben résztvevő óvoda feladata:

- pedagógiai programjának kiegészítésekor és a speciális tevékenységek megvalósításakor figyelembe vegye a sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésének igényeit,
- külön gondot fordít arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez,
- a befogadó óvoda vezetője támogatja a pedagógusok részvételét az óvodai integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken.

Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek sajátos nevelési igényének típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben lehetőleg tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus, konduktor segíti.

Közreműködik:

- a gyermeket fejlesztő óvodapedagógusok felkészítésében,
- a fogadó óvoda sajátos teendői ellátásának tervezésében és folyamatos tanácsadásában,
- a szülők és az óvoda együttműködésének figyelemmel kísérése.

Az integráltan nevelt gyermek számára biztosítani kell mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz.

A gyermekek fejlesztésének sikerkritériuma

- a gyermekek beilleszkedése,
- az önmagához mért fejlődése.

Az integrált nevelés során az óvodapedagógus egyénileg differenciál, a foglalkozások során beépíti a pedagógiai munkájába a diagnózisban szereplő javaslatokat, a gyermek fejlődésének elemzése alapján – szükség esetén – eljárásait változtatja, az adott szükséglethez igazodó módszereket választ. Együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásaival, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatba. Sikerkritériumnak a gyermekek beilleszkedését, fejlődését, az együtt haladás lehetőségét tekintjük.

Cél:

- Minden arra rászoruló, integráltan nevelhető gyermeknek biztosítani az egyéni és csoportban való tudatos, az állapotának megfelelő fejlesztést.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésének elősegítése, hogy javuljon életminőségük, és a későbbiek folyamán könnyebben tudjanak beilleszkedni a társadalomba.

Az együttneveléshez szükséges óvodapedagógusi kompetenciák:

- szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít,

- individuális módszereket, technikákat alkalmaz,
- a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti a tevékenységekbe,
- szükség esetén eljárásait megváltoztatja,
- az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja,
- egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres,
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,
- együttműködik a különböző szakemberekkel,
- a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.
- a gyermek elfogadása, nevelésének speciális megszervezése a mi kötelességünk
- átfogó szerep a gyermekek alkotásra orientálása, ez feltétele az alkotó innovatív légkör megteremtése.
- képes a gyermeket bátorítani, megbecsülni
- önbizalmat ad a gyermekeknek
- hisz a gyerek képességeiben, erősíti öntudatát.
- elismerést mutat a jó teljesítmény vagy az őszinte igyekevény esetében.
- hagyja a gyermeket próbálkozni, engedi hibázni, ezzel önálló munkára ösztönzi
- háttérben marad, akkor segít, ha szükség van rá
- érdeklődésével és nyíltsággal motivál, példát mutat
- felhasználja a csoportot arra, hogy a gyermek egyéni fejlődését elősegítse, és kedvezőbbé tegye a közösségben
- a gyermek különbözőségében is az erőt és a lehetőségeket látja
- tud a gyermekkel beszélni, nem csak hozzá beszélni
- képes minden gyermekkel ott találkozni, ahol tart, és onnan indítani a fejlesztését, megerősítését,
- személyes példával, mintát adunk a gyermekeknek az előítélet mentes, elfogadó-befogadó magatartásra,
- szülőkkel, családokkal olyan pozitív kapcsolatot alakítunk ki, melyre építhetjük nevelőmunkánkat.

Tartalmi vonatkozás:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek a különleges gondozás keretében állapotuknak megfelelő gyógypedagógiai ellátásban részesüljenek
- Valljuk, hogy nem a közösségből kiszakítva, hanem a többi gyermekkel együtt eredményes a fejlesztésük.
- Gyermekközösségbe csakis olyan sajátos nevelési igényű gyermekek integrálhatók, akik a többiekkel együtt nevelhetők.
- Az óvónőknek olyan befogadó csoportlégkört kell kialakítaniuk, melyben a gyermekek magatartása, viselkedése kizárja a hátrányos megkülönböztetést, zaklatást (megfélemlítés, megalázás, az emberi méltóság megsértése).
- A fejlesztés rövid távú céljait minden esetben a fejleszthetőséget tükröző gyógypedagógiai – orvosi - pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira, illetve a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatára kell építeni.

A fejlesztés legfontosabb területei:

- A kognitív funkciók fejlesztése.
- Szociális kompetenciák alakítása, fejlesztése.
- A nagymozgások koordinálásának javítása, az egyensúlyérzék fejlesztése.
- Manuális készség, finommotorika fejlesztése.

- Minimális kontaktus, kooperációs készség, a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztése, a beszédszervek ügyesítése, beszédindítás, a beszédmegértés fejlesztése, az aktív és passzív szókincs bővítése és a grammatikai rendszer kiépítése.

A gyermek fogyatékoságának, egyéb pszichés fejlődési zavarának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező szakirányú végzettségű gyógypedagógus az együttműködés során:

- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését,
- figyelemmel kíséri a gyermek haladását,
- javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására,
- az egyéni fejlesztési szükségletekhez igazodó módszerváltásokra,
- a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására,
- segítséget nyújt a szükséges speciális (segéd) eszközök kiválasztásában,
- tájékoztat a beszerzés lehetőségéről,
- együttműködik az óvodapedagógusokkal,
- figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait,
- segít a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában,
- kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával,
- részt vesz a befogadó közösség felkészítésében,
- részt vesz az óvodai és tevékenységek adaptációjában.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Inkluzív szemlélettel a különbözőséget elfogadó viselkedés és magatartás alakítása a gyermekközösségekben, ezen belül különösen a tolerancia, türelem, megértés, figyelmesség, segítőkészség, empátiás készségek alakítása.
- A sajátos nevelési igényű gyermek terhelhetőségénél az óvónő vegye figyelembe a sérülés jellegét, súlyosságának mértékét, adott fizikai állapotát.
- Tartson kapcsolatot a különböző szakmai szolgáltatókkal, és konzultáljon a gyermek fejlődéséről, közösen dolgozzák ki a fejlesztési tervet.
- Az SNI-s gyermek családjával szorosabb együttműködést, kommunikációt tartson fenn.
- Ismerje fel, és gondozza kiemelten a gyermekben rejlő kiemelkedő teljesítményt.
- Törekedni kell arra, hogy a nem, vagy kevésbé sérült funkciók tudatos fejlesztésével bővüljenek a kompenzációs lehetőségek.
- A napirend során mindig csak annyi segítséget kapjon a kisgyermek, hogy önállóan tudjon cselekedni.
- A csoportban dolgozó dajka/pedagógiai asszisztens kommunikációja és bánásmódja ugyanolyan modell értékű, mint az óvodapedagógusé.
- A hatékonyság, eredményesség, szakszerűség és célszerűség érdekében együttműködés a szaksegítőkkel –gyógypedagógus, pszichológus, logopédus, fejlesztőpedagógus.
- Tárgyi feltételek biztosítása, különösen a nagymozgások fejlesztését, lateralitást, téri tájékozódást, beszédészlelés és megértés fejlesztését és a gondolkodási stratégiák támogatását szolgáló eszközök.

Az enyhe fokban mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek:

- a mozgásszerv rendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt enyhe fokban mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció.

Kiemelt feladat :

- a mozgásos akadályozottságból eredő hátrányok csökkentése, megszüntetése,
- a speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása.

Biztosítani kell a gyermek állapotához igazodó megfelelő mozgás- és étletteret szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét.

Óvodáskorú mozgáskorlátozott gyermek fejlesztése, nevelése speciális szempontok figyelembevételét kívánja, az óvodai nevelés valamennyi területén.

Mozgásfejlesztés:

Feladat:

- megfelelő tartási és mozgási funkciók segítése,
- a hely- és helyzetváltoztatás és a manipuláció javítása a nagy- és finommozgások célirányos fejlesztésével,
- az írás megalapozását célzó egyéb fejlesztések,

A mozgásfejlesztésben hangsúlyt kell kapnia a különböző önellátást, önkiszolgálást, helyváltoztatást segítő-támogató eszközök szükség szerinti használata kialakításának is.

Önellátás, önkiszolgálás fejlesztése:

Feladat:

A meglévő funkcióknak, a család igényeinek megfelelően és velük együttműködve szükséges az önellátási funkciók fejlesztése, az életkornak megfelelő mindennapos tevékenykedtetés.

Játéktevékenység:

Feladat:

- Szükség lehet a játékhoz használt tér átalakítására, a játéktevékenység egészének, esetleg egyes részeinek adaptálására.
- Az egyes tevékenységek során fontos a mozgáskorlátozott gyermek aktív szerepe, bekapcsolódása.

Nyelvi fejlesztés:

Feladat:

- a mozgáskorlátozott gyermek bevonása minden nyelvi és kommunikációs képesség fejlesztését célzó tevékenységbe,
- sajátos fejlesztési célok kitűzésére, esetleg a logopédussal való együttműködés.

Éneklés, zenei nevelés:

Feladat:

- Az óvodás életkor kiemelt tevékenysége az éneklés, így a mozgáskorlátozott gyermek fejlesztésébe is beépítendő.
- Pozitív hatása előnyösen befolyásolhatja a mozgásfejlődést is (pl. elősegíti a test ellazulását), társas cselekvést jelent, fejleszti a ritmus- és tempóérzékelést.

Rajzolás, kézügyesség fejlesztése:

Feladat:

- A kézfunkciót és a manipulatív tevékenységek segítését célzó megfelelő testhelyzet megtalálása,
- a kóros izomfokozódások, együttmozgások leépítése,
- adaptált eszközök használata, esetleg az eszközök rögzítése,
- a finommotorika és grafomotoros képességek célirányos fejlesztése

Kiemelt feladat :

- a tapasztalatszerzés biztosítása, mozgásos tapasztalatszerzésre,
- a cselekvéses ismeretszerzés lehetőségének megteremtése,
- fejleszteni kell a kognitív funkciókat, különböző észlelési területeket, a figyelmet, emlékezetet, téri tájékozódást stb.

Az enyhén nagyot halló (40-50dB-ig), hallási fogyatékos (hallássérült) gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

Az enyhén nagyot halló kisgyermekek képessé válhatnak a hallásra épített kommunikációra.

A nyelvi és pszichoszociális fejlettség kedvező esetben olyan szintű lehet az óvodás kor kezdetére, hogy a hallássérült kisgyermekek egy része további speciális segítséggel, halló társaikkal együtt vehetnek részt az óvodai nevelésben.

A hallássérült gyermekek óvodai nevelésének központi feladata – a korai pedagógiai és audiológiai gondozásra építve – a nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése.

A fejlesztés eredményességét döntően meghatározza, hogy a gyermek az óvodába lépés időszakában milyen beszédmegértési, beszédképzési állapotban van.

Ez függ a hallásállapottól és a beszéd kialakulását egyénenként is nagymértékben és eltérő módon befolyásoló egyéb tényezőktől (például kognitív és pszichés állapot, szociokulturális környezet korai és optimális pedoaudiológiai ellátástól stb.).

Az anyanyelvi-kommunikációs fejlesztés az óvoda egész napi tevékenységében megjelenik. Minden, a szocializációt hatékonyan segítő munkajellegű tevékenységbe be kell vonni a hallássérült gyermekeket.

A fejlesztés feladatai:

Az enyhén nagyothalló gyermekek óvodai fejlesztésében hangsúlyt kap a nyelvi kommunikáció megindítása, és/vagy fejlesztése a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése, a beszédértés, a szókincsfejlesztés, a szintaktikai elemek nyelvhasználatba építése, a beszédérthetőség folyamatos javítása, melynek eredményeként a nagyothalló gyermekek különböző mértékben közelítik meg a halló társak nyelvi teljesítményét.

A hallássérült kisgyermek eredményes fejlesztésének feltétele a gyermeket körülvevő környezet minden elemében a nyelvi kommunikáció helyzetekhez kötött alkalmazása, szükség esetén a beszédértést és a konkrét megnyilvánulást segítő egyéb eszközrendszerek használata, valamint a családi szociális háttér bekapcsolása a kommunikáció-fejlesztés rendszerébe.

A hallásukat műtéti úton helyreállított/létrehozott (pl. cochlea implantált) hallássérült gyermek fejlesztési stratégiája döntően a beszédhallásra alapozott módszerek alkalmazásával történik. Beszédértésük, hangzó beszéd produkciójuk fejlődése hasonlóságot mutat a hallók beszédfejlődésével. Fejlesztésük kívánatos színtere az ép hallásúak környezetében van (többségi óvoda, szükség esetén logopédiai csoport). Teljesítményüket döntően befolyásolja intellektusuk, esetleges – a pszichés fejlődés zavara miatti – beszéd-, nyelvtanulási

akadályozottságuk valamint a családi háttér, a fogadó intézmény integrációs szintje a speciális pedagógiai megsegítés.

Az óvodai nevelésének központi feladata:

- A nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése. A fejlesztés eredményességét meghatározza, hogy a gyermek az óvodába lépés időszakában milyen beszédmegértési, beszédkészleteti állapotban van. Ez függ a hallásállapottól és a beszéd kialakulását egyénenként is nagymértékben és eltérő módon befolyásoló egyéb tényezőktől.
- Az anyanyelvi-kommunikációs fejlesztés az óvoda egész napi tevékenységében megjelenik.
- Minden, a szocializációt hatékonyan segítő munkajellegű tevékenységbe be kell vonni a hallássérült gyermekeket.

A fejlesztés feladatai:

Az enyhén nagyothalló gyermekek

- anyanyelvi kommunikáció megindítása, és/vagy fejlesztése
- a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése, a beszédértés, a szókincsfejlesztés, a szintaktikai elemek nyelvhasználatba építése,
- a beszédérthetőség folyamatos javítása, melynek eredményeként a nagyothalló gyermekek különböző mértékben közelítik meg a halló társak nyelvi teljesítményét.

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében meghatározó és kívánatos a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés.

A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárs csoportban megél.

Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodni kell a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről.

**Beszéd fogyatékos gyermek: nyelvfejlődési és beszédzavarok óvodáskorban
fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során**

Beszéd fogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság a komplex vizsgálata alapján annak minősít. A gyermek életkorától eltérően az anyanyelv elsajátítási folyamata akadályozott a receptív vagy expresszív beszéd/nyelvi képességrendszer szerveződésének fejlődési eredetű vagy szerzett zavara miatt.

A nyelvfejlődési és beszédzavarok az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében a beszédértés és észlelés nehézségében, kifejezőkészség nehézségében (szegényes szókincs, grammatikai fejletlenség), a beszéd szerveződés nehézségében (mondatalkotási készség nehézsége, összefüggő beszéd kialakulatlansága), a beszéd szervi működés gyengeségében, a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában, az írott nyelv elsajátításának nehézségeit előjelző kognitív képességzavarban (fonológiai tudatosság, taktilis, vizuális észlelés, verbális emlékezet zavarai), a verbális tanulás lassú fejlődésében nyilvánulhatnak meg.

A beszéd fogyatékos gyermek fejlesztése:

- középpontban az anyanyelvi nevelést áll,
- aktív nyelvhasználatot segítő, speciális terápiákat alkalmazó fejlesztési környezetben valósulhat meg a gyermek komplex állapotfelmérése alapján,
- az egyéni képességeihez igazodó intenzív fejlesztőmunka az ismeretszerzést sokoldalú tapasztalatszerzést biztosító módon, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel valósuljon meg.

Az óvodai nevelés, fejlesztés kiemelt feladata:

- az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása,
- az értelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók, a vizuomotoros koordinációs készség javítása,
- az érzelmi élet fejlesztése egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában.

A speciális nevelés keretében biztosított fejlesztés segíti az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szint elérését.

A gyermek fejlődéséről a szülőket folyamatosan tájékoztatni kell, a gyermek fejlesztése a szülőkkel való együttműködés keretében, egyéni fejlesztési terv alapján valósulhat meg.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

Az autizmus spektrum zavarok meghatározó jellegzetessége:

- a társas viselkedést, a kölcsönösséget igénylő kommunikációt és a rugalmas viselkedésszervezést megalapozó kognitív készségek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg.
- Az állapot háttérében az idegrendszer fejlődési zavara áll.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekekre jellemző:

- a kölcsönösséget igénylő társas helyzetek megértésének és azokban való részvételének zavara,
- a beszéd szintjéhez képest károsodott kölcsönös kommunikáció, a rugalmatlan, sztereotip viselkedés,
- a viselkedésszervezés és kivitelezés zavara és az egyenetlen képességprofil,
- a beszédfejlődés gyakran megkésik, súlyos esetekben nem alakul ki beszélt nyelv,
- hiányozhat a kommunikáció és a beszéd hasznának, hatalmának megértése, hiányozhat annak megértése, hogy mások érzéseit, gondolatait, tetteit kommunikáció útján befolyásolni lehet.

A korai speciális terápia hiányában a kommunikációs eszköztár fejlesztése lesz az óvodai fejlesztés fő célja, kiegészítve a viselkedésproblémák, viselkedés- és gondolkodási készségek terápiájával, szükség esetén a korai elemi készségek kialakításával (szobatisztaság, rágás-evés, önkiszolgálás) fejlesztésének elemeivel.

A jó értelmi képességekkel rendelkező, jól beszélő autizmus spektrum zavarral küzdő kisgyermekek számára is a kommunikációs, szociális és kognitív habilitációs terápia az óvodai nevelés elsődleges feladata.

Az óvodai nevelés, a szülőkkel való együttműködés eredményeképpen az egész ébren töltött idő használandóak a fejlesztésre.

A fejlődési szint és szociális alkalmazkodás követése egyéni felméréssel történik, speciális eszközök és módszerek használatával, egyéni fejlesztési helyzetben megalapozva.

A gyermekek szükségleteinek megfelelő fejlesztéséhez az óvodai környezet megfelelő kialakítása, és a speciális módszerekben képzett szakember vagy fejlesztő asszisztens jelenléte szükséges.

A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermeket az ismeretsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképesség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi.

Jellemző rájuk:

- az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárás okozta feszültségeket, a váratlan zajokat,
- aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak.
- fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet.
- a kognitív, az emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése a sikeres beilleszkedést, az iskolába lépésre való felkészülési folyamatot késleltetheti.

Az óvodai nevelés és fejlesztés során kiemelt feladat:

- a szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával,
- a fejlesztés szakmai teamben, és a szülő aktív bevonásával történjen.
- meg kell előzni a teljesítménykudarcokra épülő másodlagos zavarok, az inadaptív viselkedés kialakulását,
- meg kell alapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készségeket.

Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizni kell és a fejlesztés további menetét erre alapozva kell meghatározni.

Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitáció, rehabilitáció a pszichés fejlődési zavar jellegét megállapító, komplex szakértői véleményben foglaltak alapján történik.

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő különleges bánásmódot igénylő gyermekek az, aki életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas problémákkal, tanulási magatartási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített, vagy sajátos tendenciákat mutat

Cél:

- az egészséges, harmonikus személyiség, a beilleszkedéshez szükséges testi, szociális és értelmi érettség kialakítása, valamint az iskolai potenciális zavarok megelőzése.

Tartalmi vonatkozás:

- az óvodai nevelés és fejlesztés során kiemelt feladat: a gyermek szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával
- megelőzni a teljesítménykudarckokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulását, és megalapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készségeket
- az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását időszakosan, az ütemezési fázis befejezését követő ellenőrzése, és amennyiben szükséges, a fejlesztés további menetét erre alapozva kell meghatározni.

Az óvodapedagógus feladatai:

- alapmozgások kialakítása és fejlesztése
- szociális készségek fejlesztése
- kognitív funkciók fejlesztése
- önkiszolgálás fejlesztése
- az adekvát játékhasználat elősegítése
- tudatos önállóságra nevelés
- egészséges énkép és önbizalom kialakítása
- kudarcűrő-képesség növelése.

A kiemelten tehetséges gyermek

Cél:

- a tehetségcsírák felismerése minden gyermekben
- esélyteremtés
- a gyermek speciális szükségleteinek kielégítése
- erős és gyenge oldalak együttes támogatása
- megfelelő személyi és tárgyai feltételek mellett a talentum személyiségjegyeinek, önmegvalósításának minél magasabb szintre emelése.

Tartalmi vonatkozás:

- képzőművészeti tevékenység
- zene-tánc
- mozgás
- természettudományos tevékenység
- szociális tevékenységek
- szűrés-beválogatás- tehetségazonosítás.

Óvodapedagógus feladatai:

- biztonságos, derűs légkör teremtése és fenntartása
- elfogadó, támogató környezet kialakítása
- élményorientált szabad játék biztosítása
- változatos, színes tevékenységek széles körének kínálása
- a gyermek érdeklődésére, ismereteire épülő tanulási folyamat szervezése
- szabad választási lehetőség megadása
- a tehetség megjelenéséhez megfelelő helyzetek teremtése
- együttes tevékenység lehetősége (óvodapedagógus-gyermek)
- feltöltődés, pihenés, „elvonulás” lehetőségének megteremtése
- szülők tájékoztatása a tehetségprogramról, folyamatos együttműködés fenntartása, tanácsadás

- 3 éves kortól általános és speciális képességek megfigyelése
- 4 éves kortól kiemelkedő és speciális képességek megfigyelése tulajdonságlista alapján, és rögzítése (azonosítás) „Tehetségcsillag”
- segítő szakemberekkel való együttműködés, bevonás (pszichológus, fejlesztőpedagógus, logopédus)
- a korán megmutatkozó tehetségigéret fejlesztése, gondozása
- a tehetséggel összefüggő gyenge területek erősítése
- differenciálás, öndifferenciálás lehetőségének biztosítása
- speciális többlettudás megszerzése és a tehetséggondozás szolgálatába állítása
- műhelymunkát vezető és csoportpedagógus rendszeres konzultálása
- a teljesítmény fokozása mellett a szorongásoldás kiemelt kezelése
- az elvárás és teljesítmény összhangjának szem előtt tartása
- előremutató pozitív megerősítéssel pozitív önkép alakítása
- lehetőségadás az önálló véleményalkotásra és fantázia felszabadítására
- iskolába lépéskor a befogadó intézmény táj
- eszközével mindennapos, a tehetségigéret egész személyiségének komplex fejlesztésére irányuló folyamat)
- tehetségműhelyek fenntartása (a hasonló többlettudással, érdeklődéssel, attitűddel rendelkező tehetségigéretetek azonos gazdagító/dúsító szervezett fejlesztése)

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekkel kapcsolatos helyi szabályozása

Hátrányos helyzetű az a gyermek, a gyermekvédelmi törvény meghatározása alapján, aki - rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult és az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba fogadó gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alacsony iskolai végzettséggel rendelkezik,
- a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
- a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmozottan hátrányos helyzetű

- az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki a hátrányos helyzet megállapítása feltételeiből legalább kettő fennáll,
- a nevelésbe vett gyermek,

- az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

A gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság elbírálásával egyidejűleg kérelemre megállapítja a gyermek, hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetének fennállását.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek iskolai sikerességének záloga a megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatásuk.

Feladatunk:

- észrevenni és kiemelt figyelmet fordítani azokra a gyerekekre, akiknek fejlődését negatív környezeti hatások, társadalmi, kulturális hátrányok gátolják,
- a gyermekek rendszeres óvodába járása figyelemmel kísérése és betartatása,
- a gyermek fejlesztésével kapcsolatos pedagógiai feladatokat,
- a szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek,
- befogadó környezet biztosítása,
- a hátrányok csökkentése egyénre szabott differenciált fejlesztéssel,
- a családdal, gyermekvédelemmel, a Szakértői Bizottság szakembereivel, a gyermekvédelmi feladatot ellátó pedagógussal együttműködve folyamatosan segíteni személyiségük fejlődését,

Az óvodai mindennapokban nagy figyelemmel fordulunk a hátrányos helyzetű családokból érkezett, hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felé, törekedve a gyermekek esélyegyenlőségének biztosítására.

Nagyon fontos a gyermekek rendszeres óvodába járása, ezért ezt minden óvónő figyelemmel kíséri és ha szükséges, folyamatosan tartja a kapcsolatot a családdal, különös tekintettel a tanköteles korú gyermekekre.

A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek ellátása

Az a gyermek, tanuló számít, tartós gyógykezelés alattinak, akinek egészségügyi ellátása az általános járóbeteg szakellátásban vagy az általános fekvőbeteg-szakellátásban részt vevő szakorvos véleménye alapján az adott nevelési évben, tanévben a harminchat nevelési napot, tanítási napot várhatóan meghaladja, és emiatt nem tud részt a kötelező óvodai nevelésben.

Ha a tartós gyógykezelés alatt álló gyermeket a felmentést a Járási Hivatal az óvodai foglalkozáson való részvétel alól felmentette, az óvoda a szülő részére tanácsadást, konzultációt biztosít, továbbá terápiás vagy más kezelés szükségessége esetén továbbirányít a pedagógiai szakszolgálathoz vagy más szakellátást biztosító intézményhez.

A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek nevelés-oktatásához szükséges eszközöket a köznevelési intézmény vagy az egészségügyi, illetve rehabilitációs intézmény, a speciális eszközöket az egészségügyi, illetve rehabilitációs intézmény vagy a gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai eszközök és segédanyagok kölcsönzése tevékenység keretében az egységes gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai módszertani intézmény biztosítja.

Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

Játék

Cél:

- jól és jól játszani

- elemi biológiai-pszichológia szükséglet kielégítésével, a komplex, egészséges személyiségfejlődés biztosítása
- pozitív kompetenciaérzet kialakítása („tudom, akarom, meg tudom csinálni”)
- az együttjátszás során a társadalmi együttéléshez szükséges normák elsajátítása.

Tartalmi vonatkozás:

- gyakorló-, konstruáló-, szimbolikus, szabály-, mozgásos játékok, dramatizálás-bábozás.

Az óvodapedagógus feladatai:

- élményorientált szabadjáték, élményszerzési lehetőségek biztosítása, játéktartalom gazdagítása
- többfajta játéktevékenységhez hely, eszköz, játékszer biztosítása
- zavartalan, összefüggő játékidő biztosítása
- támogató, segítő tanulási (fejlődési) légkör megteremtése, indirekt irányítás a szabad játék folyamatában
- játékban, tevékenységben megvalósuló tanulás, tapasztalatszerzés lehetőségének biztosítása
- alkotókedvet, kreativitást kibontakoztató, biztonságot nyújtó érzelmekben gazdag, motiváló nevelői légkör megteremtése
- örömszerzés átélésének képességére nevelés, pozitív életszemlélet
- örömmélményhez juttatás a tevékenységforma pozitív megerősítésével
- pszichikus funkciók fejlesztése (észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás)
- meleg-elfogadó attitűd, modellérték (empátia, tolerancia, pedagógiai érzékenység, következetesség, játékoság, humor)
- problémamegoldó gondolkodás, kudarc-, frusztrációtűrés, együttműködés képességének fejlesztése
- az élethosszig tartó tanulás megalapozása a kulcskompetenciák fejlesztése révén
- differenciált játéktevékenység felajánlása, szabad választási lehetőség biztosítása
- a gyermekek közötti baráti kapcsolatok segítése
- a közösségi viselkedés szokás-szabályrendszerére építve, demokratikus légkör kialakítása (játszótársak szabad választása)
- multikulturális és interkulturális ismeretek birtoklása, és gyakorlása
- egyenlő hozzáférés biztosítása, a társadalmi egyenlőtlenségekkel kapcsolatos előítéletek lebontása, kompenzálás
- három „K” (kommunikáció, kooperáció, kreativitás) elvének érvényre juttatása

Játékfajták

- Szerepjáték

A szerepekkel bővült fantázia játéknak a megismerés szempontjából nagyon sok ismerethordozója van.

Építő-konstrukciós játék

Fejlesztjük, segítjük az összerakosgatás, a szerkesztés örömeinek kibontakozását.

- Szabályjáték

A szabályjátékok egyes fajtái a gyermekek érzelmeit – mások elsősorban értelmi képességeiket fejlesztik.

- Bábozás, dramatizálás

Fejlesztjük az empátiát segítő magatartásformák erősítését, a pozitív szokáselemek tükröződését, a cselekedetekben, a konfliktushelyzetek megoldását.

- Barkácsolás

Minden tevékenységet közös gyűjtőmunka előz meg, főként a természetes anyagokat használjuk fel: szalma, csutka, kóró, gesztenye, makk, stb.

- Szabadban történő játék

A gyermek a környezete felé kimeríthetetlen kíváncsisággal fordul. Az udvari környezet, a kedvelt játszó- és kirándulóhelyek sajátos lehetőségeikkel örömteli lehetőségek sokaságát biztosítják: mászásra, csúszásra, gyaloglásra, futásra, homokozásra, pancsolásra, stb. ad lehetőséget

Játéksegítő módszereinkről:

- Van, amikor csak szemléljük a játékot.
- Van, amikor hagyjuk a gyermekeket, hogy problémáikat saját maguk oldják meg.
- Van, amikor segítségre van szükségük.
- Van, amikor együttes játékunk jelenti a legnagyobb örömet.

Anyanyelvi fejlesztés:

- mintaértékű óvodapedagógusi beszédkultúra
- szókincsbővítés a játék során
- szituációnak megfelelő kommunikáció (tartalom, ritmus, hanglejtés, stb.)
- beszédfigyelem alakítása, egymás iránti tolerancia
- összefüggő beszédre ösztönzés
- érzelmek kifejezése
- a gyermek fejlettségének megfelelő szintű kommunikáció a csoportos játéktevékenység során.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- saját ötleteinek, elképzeléseinek alkotó módon történő megvalósítása
- játék áttervezése, szervezése, kivitelezése önálló, kreatív
- játékhöz szükséges játékszerek és eszközök létrehozása
- egyedül, párban, csoportban való játszás képessége
- szociális kreativitásra való alkalmasság (szerepek szétosztása, vállalása, együttműködés, konfliktus megoldása)
- a játék tartamának gazdagítására, szabályok betartására való képesség
- tartalmas, elmélyült, önkifejező játéktevékenység jellemzi
- környezetében való magabiztos eligazodás
- kulcskompetenciáik birtoklása (tolerancia, türelem, együttérzés, jó és rossz megkülönböztetése)
- ok-okozati összefüggések felismerése
- társadalmi normák erősödése
- multikulturális és interkulturális tapasztalatok birtoklása
- képességek, kompetenciák játékban való önmegvalósítása
- iskolába lépéshez szükséges ismerettel rendelkezés.

Verselés, mesélés

Cél:

- irodalmi élmény nyújtásával az érzelmi, erkölcsi és szocializáció valamint értelmi és anyanyelvi fejlődés segítése
- könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolat, olvasóvá nevelés
- érzéki-érzelmi élmények nyújtása, emlékezet, képzelet, szókincs fejlesztése

- kultúra iránti fogékonyság megalapozása (színház, könyvtár, múzeum).

Tartalmi vonatkozás:

- ritmikus és humoros versek, *népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok*, altatók, dúdoló, szólások, közmondások, időjós rigmusok, találós kérdések, nyelvtörők
- *népmesék*
- 3-4 év éves korban:
  - egyszerű szerkesztésű, ismétlődő szövegrészeket tartalmazó lánc-, halmozó- és mondókamesék
  - rövidebb, többfázisú állatmesék
  - közvetlen környezetéről szóló mesék
  - én mesék/ csoport mesék
- 4-5 éves korban:
  - többfázisú, terjedelmesebb állatmesék
  - novellamesék
  - csalimesék, tréfás mesék
  - én mesék/ csoportmesék
  - rövidebb tündérmesék
- 5-6 éves korban:
  - terjedelmesebb novella mesék
  - hazugságmesék
  - legendamesék
  - stressz oldó mesék
  - relaxációs (nyugtató) mesék
  - önbizalom fejlesztő, pozitív gondolkodást elősegítő mesék
  - tündérmesék
- műmesék
- *a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi*
- népi, klasszikus és kortársalkotások
- dramatikus játékok, bábozás.

Az óvodapedagógus feladatai:

- irodalmi alkotások életkornak, érdeklődésnek megfelelő kiválasztása, bemutatása, élménynyújtás
- kellő irodalmi tárházzal való rendelkezés, emlékezetből való mesélés
- mesélői, intim légkör megteremtése (mesesarok, szertartások, szimbólumok)
- motiváló, változatos, esztétikus eszközök biztosítása
- saját vers, mesealkotással az önkifejezés érvényre juttatása
- a mese alkalmazása az önismeret (belső feszültségek megélése) fejlesztésére
- közösség formálása az együttes élmény nyújtásával
- a szép magyar nyelv kifejezéseinek, ritmusának, hangsúlyának, szófordulatainak modell értékű előadásmódja
- érzések, gondolatok adekvát metakommunikációja
- matematikai jelenségek, érzelmi úton való megközelítése

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- mesehallgatás igénylése és várása
- versek, rigmusok szíves hallgatása és mondása

- mesék, történetek kitalálása, elkezdett történet befejezése, mozgásos megjelenítése
- előadáshoz, dramatizáláshoz kreatív módon eszköz készítése
- irodalmi anyag ünnephez kapcsolásának képessége
- szavak jelentésének ismerete és rendeltetésszerű használata
- kulturális programokon való aktív részvétel (színház, múzeum)
- különböző mondatstruktúrák, mondatfajták alkotása, szófajok használata.

Ének, zene, népi játék, tánc

Cél:

- zene, énekes játék, tánc segítségével, a zene iránti érdeklődés felkeltése, zenei ízlés formálása, esztétikai fogékonyság fejlesztése
- zenei anyanyelv alakítása
- nemzeti nevelés
- az éneklés, zenélés beépülése a gyermek mindennapi tevékenységébe.

Tartalmi vonatkozás:

- népi, klasszikus és kortárs zeneszerzők műveinek alkalmazása
- népdalok, énekes-mozgásos népi játékok
- körjátékok
- mondókák, kiolvasók, ölbeli játékok
- hallás, ritmusfejlesztés és zenehallgatás
- néptánc elemek
- népszokásokhoz kapcsolódó táncok, dalok, énekes játékok
- hangszerek.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a zenei anyag életkornak, érdeklődésnek megfelelő kiválasztása, bemutatása, zenei élmény nyújtása
- a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződő zenei anyag felhasználása
- zenehallgatási anyag összeállításánál a bevándorlók hova tartozásának lehetőség szerinti figyelembe vétele
- élményalapú értékközlés
- kellő szakmai felkészültség (módszerek, eszközök alkalmazása)
- esztétikus szemléltetőeszközök készítése
- derűs légkör megteremtésével az önkifejezés, zenéhez való pozitív viszonyulás segítése
- mindennapos ének-zenei nevelés feladatainak végzésével, az éneklés, zenélés iránti fogékonyság megalapozása
- a kortárs művészeti alkotások igényes kiválasztása
- ünnepkörökhöz kapcsolódó zenei anyag illesztése
- zenei képességek alakítása (egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás)
- zenei kreativitás formálása (improvizálás) a művészi tehetség gondozása
- ének, zene, népi játék, tánc és a matematika összefüggése

Anyanyelvi fejlesztés:

- mondókák, énekek segítségével, a helyes artikuláció, szavak, szép pontos kiejtése
- hanglejtéssel, hangsúllyal, ritmussal a magyar nyelv kifejező erejének, szépségének éreztetése

- szókincsbővítés
- helyes légzéstechnika.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- zene, zenélés, éneklés igénylése
- önálló és tudatos zenei tevékenység végzése
- egyéni és csoportos éneklés öröme, zenét kísérő mozgásformák, tánclépések és ritmusok megjelenítése
- zenei fogalom párok megkülönböztetése (magas-mély, lassú-gyors, halk hangos)
- a hallott zene felismerése és élvezete
- egyszerűbb dallamok dallamotívum alapján való felismerése, visszaéneklése
- egyenletes lüktetés, dalok ritmusának érzékelése és visszaadása
- zenei kreativitás megnyilvánulása (ritmus, mozgás, dallam rögtönzése)
- egyes népi „rögtönzött” hangszerek használata, néhány ritmushangszer megnevezése és használatának elsajátítása.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Cél:

- élmények átélése és újraalkotása
- a belső képek gazdagítása, szabad önkifejezése, fantáziavilág képi úton való kifejezése
- nyitottság az esztétikai élmények befogadására, a környezet esztétikai alakítására, alkotásra, önkifejezésre,
- esztétikai igényesség felkeltése.

Tartalmi vonatkozás:

- műalkotásokkal, népművészeti elemekkel, *szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal*, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés
- színek ismerete
- a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka során különböző technikákkal való ismerkedés (építés, kollázs, montázs, batik, lenyomat, makett, terepasztal, szövés, fonás, varrás, karcolás, kasírozás, gyurmázás, agyagozás)
- különböző anyagokkal, eszközökkel való ismerkedés, munkálkodás (saját kéz, ujj, háromszög alakú kréta, ecset, nyomdák, olló, ragasztó, papírdoboz, homok, sár, gyurma, agyag gipsz, természetes anyagok, bőr, gally, gyapjú, textil, fonal, csutka, sás, nád, csuhé, termések, levelek, stb.)
- természetes anyagok, termések felhasználásának előtérbe helyezése
- ünnepekhez kapcsolódó jelképek elkészítése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- az egész nap folyamán egyéni és csoport fejlettségi szinthez igazodó optimális alkotói feltételek megteremtése (szervezeti keret, módszer, eszköz)
- az alkotáshoz szükséges eszközök beszerzése gyűjtőmunkával
- az eszközök, technikai eljárások megismertetése
- baleset megelőzés
- gyermeki portfólió készítése
- egyéni és közös élmények nyújtása, alkalomszerű művészeti alkotások segítségével is
- *a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására törekvés, a tehetségek bátorítása*

- inger gazdag, esztétikus környezet biztosítása
- pozitív megerősítéssel az önkifejezés, elaborálás, önbizalom erősítése
- népművészeti elemek bemutatása, alkalmazása (múzeumlátogatás)
- képi plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó-és rendezőképeség alakulásának segítése
- vizuális percepció, taktilis ingerek fejlesztése, erősítése
- munkafogások, technikák tanítása
- élmény és fantáziavilág dúsítása (tér- forma-szín- és képzetgazdagítás, képi gondolkodás fejlesztése, esztétikai érzékenység, szép iránti nyitottság, igényesség alakítása)
- rajz, mintázás, festés, kézimunka és matematika összefüggések megmutatása (térformák, gömbbel, hengerrel való ismerkedés, irányok gyakorlása)
- íráshoz szükséges mozgáskoordinációk, finommotorika alakítása.

Anyanyelvi fejlesztés:

- tevékenység és kommunikáció összekapcsolása
- szókincs bővítés
- támogató kommunikációval az alkotás örömeinek, sikerének segítése.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- az élmények egyéni módon való megjelenítése képalkotással
- színek, formák, anyagok, eszközök, technikák kreatív módon való használata
- eszközök rendeltetésszerű és balesetmentes használata
- társai munkájáról véleménynyilvánítás
- elemi térviszonyok, jellegzetes jegyek, egyszerű mozgások megjelenítése
- képző és népművészeti alkotások iránti érdeklődés, érzékenység
- koordinált szem és kézmozgás
- környezetükben az esztétikum felismerése és alakítására való igény
- árnyalt színhasználat, formagazdagság
- tér, forma és képlátás kialakulása.

Mindennapos mozgás

Cél:

- mozgásos életmód igényének kialakítása, mozgáskedv megőrzése
- jövő és élményorientált mozgásfejlesztés
- fizikailag aktív életvitel tartós magatartássá válása felnőtt korban.

Alapvető szervezeti keretei:

- a. spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,
- b. irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,
- c. szervezett mozgásos tevékenység

Tartalmi vonatkozás:

helyváltoztató mozgások:

- járások, futások, szökdelések, oldalazások, irányváltoztatások, kúszások, mászások, függeszkedések, gurulások

helyzetváltoztató mozgások:

- ugrások és érkezések, esések, gördülések, fordulatok, átfordulások, függések, támaszok

finommotoros (manipulatív) mozgások:

- gurítások, dobások, elkapások, ütések, rúgások, labdavezetések, húzások, tolások-emelések, hordások

mindennapos tervezett és szervezett **egészségfejlesztő testmozgás**

természetes/funkcionális mozgásformák rendszere:

- kooperatív mozgásos játékok intenzív alkalmazása
- széles körű mozgástapasztalatok megszerzése, erő és álló képesség fejlesztése, helyes testtartáshoz szükséges izomgyensúly felerősítése, 50%-ot meghaladó közepes és nagy intenzitású mozgás a foglalkozásokon szabad levegőn való mozgás udvari lehetőségének kihasználása, manipulatív eszköz beszerzése.

Zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc)

Az óvodapedagógus feladatai:

- mindennapos tervezett és szervezett egészségfejlesztő testmozgás végzése
- a mozgásos játékok heti tervben való megjelenítése
- az óvodai élet minden fázisában, spontán, a játékba, azon belül a szabad játékba ágyazott irányított mozgástevékenység biztosítása
- fejlődés és fejlettségközpontú mozgás
- élményt nyújtó, teljes személyiségre ható fejlesztés (minden gyermek egyéni fejlődésű)
- fizikailag aktív életvitel tartós magatartássá válásához szükséges tudás, készségek és képességek elsajátíttatása
- a gyermek mozgásigényének kielégítése, harmonikus, összerendezett mozgásának alakítása
- alapvető mozgásfunkciókban tudatos, célszerű, összerendezett cselekvés fejlődésének elősegítése
- személyiségfejlesztés komplex mozgásos tevékenység során
- kooperatív mozgásos játékok alkalmazása
- pozitív kompetenciaérzet alakítása („meg tudom, meg akarom csinálni”)
- fejlődésközpontú, differenciált tevékenységszervezésben való gondolkodás
- korszerű oktatási módszerek, stratégiák használata, reflektivitás
- teljesítmény- és versenykényszer nélküli gyakorlással tanulható és fejleszthető elemekre, funkciókra való koncentráció
- élmény, siker, tanulási lehetőség nyújtása, mozgás/játék által
- adottságoktól, képességektől függetlenül kedvező kompetenciaérzet változása
- az értékelésnél a végeredmény helyett a játékfolyamat középpontba helyezése
- körjáték az udvaron
- a pozitív énkép, önkontroll, érzelmszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás megalapozása mozgással
- a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásfeladatok alkalmazása (szomatikus, kognitív, affektív és szociális fejlődésbeli különbségek)
- saját tempó tiszteletben tartása
- a megértés és a helyes mozgásformák kivitelezése érdekében személyes minta nyújtása
- egymásra épülő mozgásrepertoár a természetes hely- és helyzetváltoztató, valamint finommotoros mozgások mindennapokban állandóan jelen lévő felfedeztetése, meg tapasztaltatása, próbálkozásokon keresztüli gyakoroltatása
- változatos és örömteli, játékokkal, támogató tanulási /fejlődési légkör biztosítása
- az egészségfejlesztő testmozgás megvalósításához, új szemlélet kialakítása

- mozgás és a matematika összefüggése

Anyanyelvi fejlesztés:

- a cselekvés és beszéd szinkronjának megteremtése
- a beszédértés és a kifejező beszéd fejlesztése
- testrészek megnevezése
- tér és időbeli irányok megnevezése.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- a rendszeresen szervezett helyváltoztató, helyzetváltoztató és finommotoros mozgások elsajátítása, és az ezek megfelelő végrehajtása
- rendszeres egészségfejlesztő testmozgás csoportban és szabadban való igénnyé válása
- az iskolához szükséges erő, állóképesség, valamint a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly megléte
- a kooperatív mozgásos játékokban való aktív részvétel
- saját és társaik adottságának tolerálása (másság, pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás).

Külső világ tevékeny megismerése

Cél:

- a gyermeket körülvevő világ megismertetése, felfedeztetése, megszerettetése
- környezeti problémák iránti érzékenység alakítása, természetet szerető, tisztelő és védő felnőtté válás segítése
- hazaszeretet és a szülőföldhöz való pozitív kötődés erősítése
- *a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeinek szeretete, védelme*
- *a közösséghez való tartozás élménye*
- a Nemzeti Együttműködés rendszerének megalapozása a munka, otthon, család, egészség, rend fogalomrendszerével
- fenntarthatóságra nevelés, az elvekkel való azonosulás elősegítése
- helytelen táplálkozás, dohányzás, alkohol, drog prevenciója
- optimista, pozitív életszemlélet alakítása
- rendszerszemléletre nevelés
- az állampolgári – egyéb közösségi- felelősség felébresztése.

Tartalmi vonatkozás:

természeti:

- az élet keletkezése, növekedése, elmúlása, levegő, víz, talaj, növények, állatok

emberi:

- emberi környezet, emberi test, egészséges életmód, táplálkozás, mozgás, prevenció fenntarthatóság

tárgyi:

- műemlékvédelem, alkotások, környezetbarát szokások.

Az óvodapedagógus feladatai:

- óvodán belüli és kívüli tapasztalat, élmény biztosítása
- környezetben való biztonságos eligazodás segítése
- természetbarát termékek használatára való ösztönzés, természeti környezet védelme, lakó –és környezete közös megóvása
- felelősségteljes, környezettudatos magatartás alakítása

- a jóra és szépre való rácsodálkozás felfedeztetése, az értékek megbecsülése
- környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítása
- innovatív módszerek alkalmazása
- hatékony tanulási környezet megteremtése
- élményorientált játék, a játékban tanulás, szenzitív módszerek alkalmazása (terepi gyakorlatok, kerti munka, megfigyelés, felfedeztetés, kísérletezés)
- a fenntarthatóság fogalmával való ismerkedés és tudatosítása környezetünkben
- a természethez, környezethez fűződő ünnepek tartása
- élősarok folyamatos gondozása
- az élmény és projektpedagógia használatának lehetősége
- szelektív hulladékgyűjtés
- a családok környezettudatos szemléletmódjának alakítása gyermekeiken keresztül
- évszakok, napszakok váltakozásának érzékeltetése
- spontán és szervezett tapasztalat- és információszerzésre optimális szervezeti keretek biztosítása
- személyes higiéné elsajátíttatása
- egészséget befolyásoló környezeti tényezők felismertetése
- pedagógusok példamutatása, az anyag- és energiatakarékos óvoda üzemeltetése kapcsán
- óvodán kívüli ismeretterjesztés lehetőségeinek kihasználása
- a környezet megismerése során matematikai tapasztalatszerzési lehetőség nyújtása.

Anyanyelvi fejlesztés:

- a természeti környezet megismertetésére a néphagyomány, és művészeti alkotások segítségével hívása
- szókincsbővítés
- elvont fogalmak és az ok-okozati összefüggéseket jelölő szavak intenzív használata.

Fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- év - és napszakokkal kapcsolatos különbségtétel és tájékozottság
- pozitív kapcsolat a természeti és társadalmi környezettel
- a természet szépségeinek, kincseinek felfedezése, ismerete
- ok- okozati összefüggések meglátása, témához tartozó fogalmak használata
- a környezet megbecsülésének, védelmének, aktív alakításának igényé válása
- a fenntarthatóság alapvető értékeinek elemi birtoklása
- az Univerzumhoz kapcsolódó holisztikus látásmód csírájának megjelenése
- népi kultúránk, viselkedési szokásaink elemi szintű ismerete
- családja és önmaga személyi adatainak ismerete
- az elemi közlekedési szabályok és legalapvetőbb fogalmak ismerete
- természettudományok iránti nyitottság, logikus gondolkodás
- névutók, relációs fogalmak pontos használata
- mennyiségbeli és térbeli összefüggések biztos felismerése és megnevezése.

A környezet mennyiségi és formai összefüggései

A környezet megismerése során matematikai tartalmi tapasztalatokat, ismereteket szereznek a gyerekek és azokat a tevékenységeikben is alkalmazzák. Folyamatosan felismerik a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és térbeli viszonyokat. Alakul ítélőképességük, fejlődik tér, sík és mennyiség-szemléletük. A matematikai nevelés alapvető feladata a matematikai

összefüggések felfedezése, a matematikai tapasztalatszerzés, melynek birtokában a gyerekek a világot objektívebben ismerik meg, fejlődik problémafelismerő, és megoldó képességük.

3-4 éves korban is adunk a gyermeknek matematikai ismereteket, de játékaikba, mindennapi tevékenységeikbe ágyazva használjuk a matematikai fogalmakat. 4 éves kortól kezdődik a tényleges matematikai nevelés. Séták során megfigyeljük a nagyságbeli, mennyiségbeli különbségeket (kisebb, nagyobb, több, kevesebb, stb.), amit a csoportszobai foglalkozásokon külön felidézünk.

A csoportszoba berendezése, a játékok is számtalan lehetőséget nyújtanak matematikai ismeretek szerzésére, pl. a polcokon nagyság szerint rakjuk sorba a könyveket, az építőkockákat szín szerint rendezzük sorba.

Közben a több, kevesebb fogalmát is tisztázzuk. A foglalkozásokat mikro csoportos formában szervezzük, hogy több időt tudjunk fordítani az egyéni fejlesztésre. A matematikában használt eszközök mindig elérhető helyen vannak elhelyezve, hogy a gyerekek érdeklődésüknek megfelelően tudják használni.

A gyerekek matematikai képességét a következők alapján fejlesztjük:

4-5 éves gyerekeknél:

- Halmazok képzése, összehasonlítása, egyesítése és bontása – variációs lehetőségek (6-os számkörben).
- Elemek rendezése, sorozatok kialakítása, sorszámnevek gyakorlása.
- Különböző mennyiségek összehasonlítása becsléssel és összeméréssel (relációk). Matematikai fogalmak gyakorlása.
- Irányok gyakorlása, azok használata térben és síkban való tájékozódás során.
- Számfogalom megalapozása. Tőszámnevek, sorszámnevek gyakorlása.
- Tevékenykedés tükörrel.
- Tapasztalatszerzés a geometria körében. (Építések, alkotások szabadon és másolással).

5-6-7 éves gyerekeknél:

- Halmazokról, relációkról, tükrözésről, irányokról szerzett eddigi ismereteik gyakorlása, bővítése, mélyítése 10-es számkörön belül. (felül: képességektől függően).
- Tapasztalatszerzés a területek, térfogatok, hosszúságok különféle egységekkel való méréséről.
- Zárt vonalon belül, kívül lévő pontok; nyitott, zárt vonalak felismerése.
- Rész-egész viszonyának gyakorlása (kocka-, puzzle kirakók...).
- Bonyolult ritmikus sorok kirakása, „hibajavítás”.
- Tájékozódás térben, síkban, „labirintusban”.

Fejlődésük várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermek életkori sajátosságának megfelelően legyen képes tájékozódni és eligazodni a szűkebb-tágabb természeti és társadalmi környezetében.
- Pozitív érzelmi viszonyulása erősödjék meg az őt körülvevő környezet iránt.
- Különbséget tud tenni az évszakok között, ismeri jellemző tulajdonságaikat.
- Tanulja meg értékelni a természet szépségét, annak növény-, állatvilágát, védje, óvja azokat.
- Ismeri nevét, szülei nevét, lakóhelyének címét.
- Ismeri és alkalmazza az alapvető közlekedési szabályokat.
- Képes felfedezni egyszerűbb ok-okozati összefüggéseket, mennyiségi viszonyokat, matematikai fogalmakat, melyek a környezetben rejlenek.
- Érti és helyesen használja a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatos kifejezéseket.

A munka jellegű tevékenységek

Cél:

- olyan kompetenciák fejlesztése, melyek a munkához, közösséghez és környezethez való pozitív attitűd kialakulását segítik
- társadalmi együttélésre, gyakorlatra való felkészítés, akarat, erkölcsi tulajdonságok erősítése.

Tartalmi vonatkozás:

- közösségért végzett alkalomszerű egyéni/mikrocsoportos megbízások
- csoportszoba/öltöző/mosdó rendrakása
- játékelpakolás, teremrendezés
- növény- és kisállat gondozása
- kert gondozása
- saját és mások elismerésére nevelés
- tapasztalatszerzés a munkavégzéshez szükséges attitűdök, készségek, képességek, tulajdonságok kialakításához (kitartás, önállóság, céltudatosság)
- személyiség és akarat tulajdonságok formálása (fegyelem, felelősségérzet)
- közösségi kapcsolatok, kötelességteljesítés alakítása
- önértékelés, és a közösségi értékelés.

Az óvodapedagógus feladatai:

- komplex személyiségfejlesztés munka és munka jellegű játékos tevékenységgel, játékos, cselekvő tapasztalat útján
- a munka feltételeinek megteremtése, eszközeinek biztosítása
- pozitív példaadás, a munka jellegű tevékenységek motiválása
- munkafolyamatok menetének megismertetése, munkaeszközök helyes használatának gyakoroltatása (szokás- szabályrendszer, baleset megelőzés)
- gyermekek fejlettségi és terhelhetőségi szintjének megfelelő feladat adása
- pozitív értékelés
- köztes motiváció fenntartása
- közösségi munka által a társas kapcsolatok, együttműködés fejlesztése
- a munkavégzéshez szükséges attitűdök, készségek, képességek, tulajdonságok kialakítása (kitartás, önállóság, céltudatosság)
- gyermekek konkrét, reális, fejlesztő értékelése
- munka megbecsülésére, szeretetére, önként vállalására való nevelés
- környezettudatos magatartásformálás (kerti munka, élősarok gondozás, szelektív hulladékgyűjtés)
- a néphagyományokhoz kapcsolódó munkatevékenységek megismertetése

Anyanyelvi fejlesztés:

- a cselekvés és kifejezés összekapcsolása
- beszéd, és szövegértés fejlesztése a pontos feladat meghatározással
- munkavégzés közbeni folyamatos kommunikáció lehetősége
- szókincsbővítés (munkaeszközök, munkafolyamatok, népi kifejezések)
- munkavégzés közben a beszédtolerancia, udvariassági szófordulatok megfelelő használata.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- a munka önként, örömmel, önállóan végzett aktív tevékenységgé válása
- másokért, a közösségért végzett önkéntes munka vállalása
- a kötelességteljesítés, együttműködés örömezésének belsővé válása
- munkamenet ismerete, kellő motiváltsággal való feladatteljesítés
- környezet és ember kölcsönhatására való elemi rálátás
- saját, és mások munkájának megbecsülése, értékelése.

Tevékenységekben megvalósuló tanulás

Cél:

- kompetenciák fejlesztése, attitűdök erősítése
- a gyermek önkéntes cselekvő aktivitása, közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalatszerzése, felfedezése, gyakorlati problémamegoldása
- az eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességek, készségek fejlesztése
- szocializáció segítése
- tevékenység vonzása, tanulás öröme, sikerélményhez juttatás.

Tartalmi vonatkozás:

- az utánzáson alapuló minta - és modellkövetése
- a gyermek spontán tapasztalatszerzése
- az óvónő által irányított megfigyeltetés
- felfedezés, kísérletezés
- a gyermekek kérdéseire, válaszaikra épülő ismeretszerzés
- gyakorlati problémamegoldás
- kezdeményezett és kötelező tevékenységek.

Tevékenységekben megvalósuló tanulás formái:

kötött:

- mindennapos mozgás
- ének, zene, népi játék, tánc
- mindennapos mesélés.
- iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység (45 perc- a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől)

kötetlen:

- rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
- verselés, mesélés
- külső világ tevékeny megismerése

Az óvodapedagógus feladata:

- egész napos szabad játék lehetőségének biztosítása a csoportban és az udvari tevékenységek során egyaránt
- tanulást támogató környezet kialakítása
- a gyermek kompetenciáinak feltérképezése, erre épülő tervezés, és irányítás megvalósítása
- öndifferenciálás mellett, lehetőség biztosítása a felfedezésre, kísérletezésre
- változatos szervezeti formák, keretek alkalmazása

- az információ feldolgozása során, a próbálkozás, tévedés és hibázás lehetőségének szem előtt tartása, kudarcűrő képesség fejlesztése
- az ismeretanyag többszöri kódolással, változatos csatornákkal való rögzítése
- a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől feladatra differenciált a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység szervezése. Intézményünk adottságai részben teszik lehetővé a külön teret.
- önreflektív módú elemzés, értékelés, és azzal koherens és szükséges egyéni fejlesztési tervek készítése
- a tevékenységek eredményességét elősegítő, változatos tanulásszervezési eljárások, technikák alkalmazása, értékeléssel összehangolt célok és feladatok meghatározása
- az alulteljesítő és kiemelkedő képességű gyermekek fejlődéséhez az óvodapedagógusok folyamatos innovációja
- a játék intimitásának sérthetlenségére való törekvés
- tanulási helyzetekben megerősített cselekvési minták használata
- a mintakövetési, modellkövetési, facilitátori szerep biztosítása
- együttjátás, kooperáció, alkalmazkodás, együttérzés, belső kontroll alakítása
- az alkotás, konstruálás során az önállóság, önfegyelem növelése, elismerés átélése
- folyamatos játékkörnyezet biztosítása, játékra motiválás fenn-, és tiszteletben tartása
- együttjátás során a társadalmi normák alkalmazása és betartása, „Mi” közösségi érzés erősítése
- játékpedagógiai követelményeknek megfelelő módszerek, eszközök, anyagok használata
- óvodán kívüli élményszerzés
- folyamatos játékkörnyezet biztosítása, játékra motiválás fenn-, és tiszteletben tartása
- játékpedagógiai követelményeknek megfelelő módszerek, eszközök, anyagok használata
- komplexitásra törekvés

Anyanyelvi fejlesztés:

- különböző játékszituációkban a kommunikáció fejlesztése (nyelvi minta, szókincs, metakommunikáció)
- bábjáték lehetősége, dramatizálás, anyanyelvi játékok alkalmazása.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- különböző gondolkodási műveletek elvégzésének képessége
- egyszerűbb ok-okozati összefüggések meglátása, rendszerszemlélet életkori sajátosságok függvényében
- kreatív feladatmegoldás
- szándékos figyelemirányítás, korának megfelelően tartós önálló tevékenység, felfedezés és gyakorlati problémamegoldás igénye
- elemi mennyiségi ismeretek megléte
- az iskolába lépéshez szükséges kompetenciák birtoklása.

Differenciálás, integráció, inklúzió

A differenciálás

Pedagógiai Programunkban a differenciált fejlesztés azt jelenti, hogy minden gyermek a maga ütemében, a maga módján és képességei szerint tudjon fejlődni, kibontakozni. Nevelőtestületünk szerint a kiugró képességű gyerekek fejlesztése is ebbe a körbe tartozik,

hiszen az elv azonos, hisz mindenkit a maga képességei szerint kell nevelni. A kisgyermek fejlődésében nem hagyhatjuk figyelmen kívül az érést, amely a fejlődési folyamat része. Tudjuk, hogy az érés során válik láthatóvá, hogy a fejlődés nem egyenletes, nem egyenes vonalú, felfelé tartó irány, hanem hol felgyorsuló, hol lassuló, időnként stagnáló, néha visszaeső vonulat. Legtöbbször nem tudható előre, hogy a személyiség mely összetevői fejlődnek majd „jól”, vagy mely összetevői alakulnak másképp, illetve azok mikor „hozzák be” magukat. A hagyományosan jól fejlődő jegyek és az eltérően fejlődők együttesen vannak jelen a személyiségben, valamint az egyes képességek sem egyszerre és nem egyenletesen fejlődnek. Óvodapedagógusaink tudják, hogy a kisgyermek tulajdonságainak, képességeinek változásai egyfajta diszharmóniát eredményeznek, amely csak látszatra nem harmonikus.

Inklúzió

Intézményünkben az inklúzió azt jelenti, hogy a „minden gyerek más” elvet valljuk, és ez az elv programunkban jól érvényesül.

Integráció

Az integráció az inkluzív pedagógiai gyakorlatunk azon része, amely a többségtől bármilyen szempontból eltérő gyermekek elfogadását és a többséggel történő együttnevelését jelenti. Programunkban a differenciálás értelmezése az inkluzív pedagógia, ez adja az integrációs nevelésünk ideológiai hátterét. A cél a gyermek saját szintjének maximumára való eljuttatása.

Akkor eredményes a nevelés, ha a gyermekek saját kereteiken, szokásaikon belül és azokkal együtt képesek fejlődni, egy nevelési szintéren belül, ahol többen nevelődnek együtt. Ez a bánásmód egyénre tervezett pedagógiai gyakorlatot igényel, folyamatos visszacsatolást, nyomon követést. A tanulás során mindig az előzetes ismeretekre kell építenünk, amelyben benne van az egyén teljes személyisége.

Az óvodai integrációban a játékot tekintjük alaptevékenységnek. Minden gyermek játszik, noha nem játszik minden gyerek egyformán. A gyermek játékát folyamatosan megfigyeljük, ennek során feltárhatjuk személyiségét, társas magatartását, kapcsolatait, elmélyültségi fokát, verbális kifejező képességeit, gondolkodását, eddigi ismereteit, mozgását. A megfigyelés segíti a differenciált tervezést, a konkrét célok, feladatok, módszerek, eszközök, időkeretek, munkaformák meghatározását.

A pedagógus feladata a dajkák, pedagógiai asszisztensek felkészítése és bevonása a gyermek nevelésébe. Fontos, hogy megértsük a gyermek adott állapotát, és megtaláljuk a fejlesztéséhez vezető utat. Az óvodapedagógusok feladata a gyermekcsoport és az érintett gyermek kapcsolatában az együttélés kialakítása, a mindennapi élet megszervezése és irányítása.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrációja

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek típusai:

Tanulási problémákkal küzdő gyermekek

- tanulási nehézséggel küzdők
- tanulási zavarral küzdők

Magatartászavarok miatt problémás gyermekek

- visszahúzódó
- ellenséges (agresszív)

Kivételes képességű gyermekek, tehetségesek

Különleges bánásmódot igénylők még: csoportok

- a nemzeti kisebbségekhez tartozók
- a bevándorlók

Eltérések

- Az anyanyelv és a többségi nyelv birtoklása
- Eltérés a többségi kultúrától
- Csoportkohézió; a többséghez való viszony

Multikulturalizmus és interkulturalizmus

- Multikulturalizmus: A kisebbségi társadalmi csoportok nyelvének és kultúrájának megjelenítése a pedagógiai hatásrendszerben.
- Interkulturalizmus: Egy óvodában a többséghez és a kisebbséghez tartozó gyerekek együttnevelése

A migrációs réteg integrációja

Figyelembe kell vennünk a migráció hazánkra gyakorolt hatását, mely következményeként az óvodai nevelésben olyan gyerekek is részt vehetnek, akiknek családja Magyarországra települt át, vagy szülei hosszabb ideig itt vállaltak munkát.

Pedagógiai programunkban olyan kompetenciák fejlesztése is a cél, mint a kognitív, az eszköz jellegű (kommunikációs képességek fejlesztése) és a szociális kompetenciák (kötődés, érdekérvényesítés, társadalmi szerepekre való felkészítés) fejlesztése.

Feladatunk: A külföldi állampolgár, nem magyar ajkú gyerekek együttes gondozása, nevelése, fejlesztése a magyar állampolgárságú és anyanyelvű gyermekekkel.

Kapcsolattartás a szülőkkel:

- A család a szocializáció első színtere, a családi nevelés erősítése.
- Személyes kapcsolat kialakítása a szülőkkel.
- A családok szociális különbségeiből adódó hátrányok kompenzálására törekvés.
- A szülőket szakszerű segítése a gyermeknevelésben.

A fejlődés jellemző az óvodáskor végére

A kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,

- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.
- Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermekkedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység

Gyermekvédelmi feladatok

Alapelv:

- a gyermek személyiségének, emberi méltóságának és jogainak tiszteletben tartása
- az óvodai nevelés során a hátrányos megkülönböztetést bármilyen okból ellenezzük
- tiszteletben tartjuk a gyermek gondolati -, lelkiismereti- és vallásszabadsághoz való jogát
- humánus, megértő, egyéni bánásmód
- a család, gyermeke iránti felelősségének erősítése.

Cél:

- a törvényben megfogalmazott gyermekvédelemmel kapcsolatos alapelvek betartása, feladatok megvalósítása
- esélyteremtés és hátránycsökkentés (esélynövelő óvoda kialakítása)
- családi életre és egészséges életmódra nevelés
- korai monitoring és beavatkozási rendszer kiépítése.

Tartalmi vonatkozás:

- szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek
- a lassabban fejlődők segítése,
- alacsonyabb fejlettségű gyermekek felzárkóztatása,
- a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések
- a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek:
  - a gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek
  - rendezvények, ünnepek szabadidős tevékenységek szervezése, rendezése.

Óvodapedagógus feladatai:

- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal, gyermekvédelmi felelőssel együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása
- szocio-higiénés (társas egészségvédő) karakter, viselkedési norma alkalmazása
- időhiánnyal küszködő családok, szerényebb anyagi körülmények között élők, több gyermeket nevelők, nem teljes családban élők figyelemmel kísérése
- nyílt és őszinte óvodapedagógusi magatartás és derűs, nyugodt légkör biztosítása (meleg - engedékeny óvónői attitűd)
- a szülő a megfelelő szakszolgálathoz való irányítása (Pedagógiai szakszolgálat, Családsegítő Központ és Gyermekjóléti Szolgálat, Szülők Fóruma Egyesület)
- a családokkal való együttműködésre készítő kapcsolattartás
- pszichológus, logopédus, fejlesztő pedagógus igénybe vétele
- a szülők bevonása a közös rendezvényekbe,- fogadóórákra, szülői értekezletekre való meghívás
- a veszélyeztetettség jelzése a gyermekvédelmi megbízott felé
- a gyermekvédelmi figyelő szolgálat és jelzőrendszer rendszeres és folyamatos működtetése
- a törvényi változások folyamatos figyelemmel kísérése
- preventív tevékenység végzése
- értékek továbbítása, megerősítése és kialakítása a családokban
- kiemelt figyelmet igénylő gyerekek fejlődésének figyelemmel kísérése
- szocializáció elősegítése, a szociális érzékenység fejlesztése, a társadalmi lénné válás elősegítése
- a hátrányos helyzetű gyermekek veszélyeztetettségének csökkentése
- az óvodai rendezvényeken, ünnepeken, szabadidős tevékenységeken való részvétel
- a gyermek veszélyeztetettségének időbeni felismerése.

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

Cél:

- egyenlőtlenségek kiegyenlítése, esélyegyenlőség megteremtése.

Tartalmi vonatkozás:

- szociokulturális háttér feltérképezése, és lehetőség szerinti megszüntetése
- hátrányos helyzet meghatározása
- a gyermek személyes higiénés szokásainak alakítása
- partnerközpontú működés, a szülőkkel való személyes kapcsolat kialakítása.

Óvodapedagógus feladatai:

- anyagi támogatásnak (odaítélésének elvei az SzMSz-ben kerültek megfogalmazásra) és lehetőségének feltérképezése
- a gyermek és körülményeinek megismerése, folyamatos figyelemmel kísérése
- a lemaradás mértékének feltérképezése, egyéni fejlesztési terv készítése
- család szokásainak, értékrendjének a megismerése
- család –óvoda kapcsolatának erősítése (családlátogatás, szülői konzultáció, Szülői Szervezet bevonása, szülői közösségek alakítása)
- korszerű kommunikációs technikák és konfliktus kezelési módszerek elsajátítása, a gyermek és körülményeinek megismerése, folyamatos figyelemmel kísérése
- a lemaradás mértékének feltérképezése, szükség szerinti fejlesztési terv készítése.

Területei:

Egészséges életmódra nevelés:

- egészségtudat kialakítása, egészséges táplálkozás.

Mozgás:

- mentálhigiénés – egészséges életvitel iránti igény kialakítása
- tartásjavító torna, lábtorna
- nagymozgások, finommotorika fejlesztése
- szakember igénybevétele
- tehetséggondozás

Szocializáció és viselkedés:

- viselkedési formák megtanítása, felnőtt minta
- kapcsolatteremtő készség fejlesztése
- drámapedagógia alkalmazása
- viselkedés és szociális interakciók
- együttműködés a családdal.

Beszéd és kommunikáció:

- kommunikációs zavarok oldása /felnőtt- gyerek, gyerek-gyerek között/
- kommunikációs igény erősítése /szülők bevonásával/
- logopédus igénybevétele
- beszédértés, beszédészlelés, nyelvi kifejező készség,
- szókincsbővítés
- GMP diagnosztika.

Érzelmi élet:

- biztonságérzet és elfogadás
- drámapedagógia
- meseterápia
- önértékelés, önismeret fejlesztés

- pszichológus, terapeuta igénybevétele.

Értelmi képességek:

- egyéni differenciált foglalkozás
- kognitív képességek fejlesztése
- részképességek fejlesztése
- Sindelar felmérő teszt alkalmazása
- DIFER diagnosztizálás
- fejlesztőpedagógus igénybevétele.

Hátrányos helyzetű gyermek, akinek családi körülményei, szociális helyzete miatt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította.

Halmazottan hátrányos helyzetű az a gyermek, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője a törvényi szabályozás szerint, önkéntes nyilatkozatot tett; illetve akit tartós nevelésbe vettek.

Veszélyeztetett az a gyermek, vagy más személy által tanúsított magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, mely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja, vagy akadályozza.

A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái

Cél:

- a munka, otthon, család, egészség, rend a Nemzeti Együttműködés Rendszerének megszilárdítása
- a hatékony nevelőmunka érdekében a szülői házzal partneri kapcsolat kiépítése
- a szülő minél szélesebb körű bevonása az óvodai életbe
- az otthon és az óvoda értékrendjének egymáshoz való közelítése
- kiegészítés és hátrányok csökkentése (nevelés, szakszolgálat, egészségügyi szolgálat)
- a gyermek kiskorúságánál fogva őt megillető családi, állami, társadalmi védelem és gondoskodás biztosítása.

Tartalmi vonatkozás:

- szülői értekezlet
- egyéni beszélgetés (egyeztetés alapján)
- életvitel segítő tanácsadás (igény ill. szükség szerint)
- szülői beszélgető kör az óvoda-egészségügyi szolgálat és pszichológus bevonásával
- befogadás (egyeztetés alapján)
- fogadóórák
- ünnepek, programok (éves munkaterv alapján)
- kirándulások (óvodapedagógusi éves terv alapján)
- szervezett részvétel a csoport életében (egyeztetés alapján)
- tájékoztatók (szükség szerint)
- faliújság, elektronikus tájékoztató
- napi információ
- szülői szervezet működése (évi 2 alkalom)
- nevelési értekezleteinken való részvétel (éves munkaterv szerint)
- intézményi dokumentumok (igény szerint).

Óvodapedagógus feladatai:

- kapcsolattartási formák tervezése, ütemezés szerinti megvalósítása, dokumentálása

- a család, szülő megismertetése az óvoda nevelés alapelveivel, dokumentumaival (PP, Házi rend, SzMSz)
- partnerközpontú működés értékelési folyamatain keresztül a szülői elégedettség, elégedetlenség, elvárás feltárása
- a családok megismerése, elfogadása
- családhoz illesztett intervenciós gyakorlat alkalmazása
- példamutatás a meleg-engedékeny óvónői attitűddel
- a családban már meglevő pozitív értékek megőrzése, gyarapítása, alkalmazása a nevelőmunka során
- a szülői szerepvállalás fontosságának tudatosítása
- informálás és együttműködés a kiemelt figyelmet igénylő gyermekkel kapcsolatban
- a családok bevonása az egészséges életmód, környezet tudatos magatartásformáló programjainkba.

Közös programok:

- Nyílt napok
- Nagyk délelőtti
- Anyák napi zsúr
- Évzáró- és búcsúzó
- Kertszépítő délután
- Apa kupa
- Családi barkács délutánok, játszódélutánok
- Karácsonyi vásár
- Szülők- nevelők bálja
- Családi sportnap
- Napsugaras táncbál
- Látogatás a szülő munkahelyére
- A családok által felkínált lehetőségeket (szüret, születésnap, dióverés, almaszedés, állatok megtekintése) elfogadjuk
- Tavasznyitogató Napsugaras napok
- Városmegismerő családi kirándulás.

Az óvodai programba épülő nevelési feladatunk, hogy a szülő ismerje meg:

- óvó-védő feladatunkat,
- nevelő feladatunkat,
- szociális, gyermekvédelmi feladatainkat,
- személyiségfejlesztő céljainkat,
- törvényes lehetőségeit az óvodában
- tanácsadói hálózatot, ahol a rászoruló szülők segítséget kaphatnak gyermekük neveléséhez,
- gyermekünk iskolakezdésével kapcsolatos nevelési, szervezési feladatokat, helyi célokat és módszereket,
- a potenciálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciáló fejlesztési lehetőségeit.
- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára igénybe vehető támogatást

Fontos az óvodai információ pontos közvetítése és a visszajelzés felhasználása.

Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek

Az egészségfejlesztés célja

Az óvodai egészségfejlesztés célját a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § határozza meg, mely szerint: „A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési- oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

A nevelési-oktatási intézmény által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési - oktatási intézményben végzett tevékenységet, a helyi pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermek és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

Az egészség meghatározása

Az egészség fogalmát az Egészségügyi Világszervezet így definiálta: "Az egészség a testi (fizikai), a szellemi (pszichikus) és a társas-társadalmi (szociális) jólét állapota, nem csupán a betegség hiánya." Az élet és az egészség az embernek semmi mással nem pótolható alapvető értéke. Nélküle sem egyéni, sem társadalmi lét, sem kultúra nem valósítható meg.

Napjainkban az egészség megtartása, fejlesztése, az életre, a sikerre vonatkozó kompetenciák kialakítására épül, amely feltételezi a személyiség (testi, érzelmi, értelmi, akarat) és társ kapcsolati viselkedés) megismerését, gyakorlással erősíti a különböző élethelyzetekben a testi-lelki edzettséget, pótolja, kiegészíti a hiányzó egészségvédő képességet, továbbá attitűddé alakítja az egészségvédő magatartást.

Egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § (3) A nevelési-oktatási intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen a következőkre terjednek ki:

- az egészséges táplálkozásra nevelés,
- az egészségfejlesztési kritériumoknak megfelelő mindennapos testnevelés és az azt kiegészítő egyéb testmozgás,
- a lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek és a művészetek alkalmazásával a tanulási eredményesség és a társas kapcsolati készségek fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerfogyasztás, a bántalmazás megelőzése,
- az egészséget támogató ismeretek és készségek fejlesztése, területére terjednek ki.

Az egészséges táplálkozás

Az egészségfejlesztési program az óvodásgyermek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítését szolgálja. A helyes étkezési szokásokat kisgyermek korban kell kialakítani épp úgy, mint az egészséges életmód egyéb jellemzőit, összetevőit pl. a mozgásigény kifejtését, az alapvető személyi higiénés ismeretek elsajátítását és begyakorlását.

A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása, mivel az óvodás gyermek fejlődésének egy olyan periódusában van, melyre jellemző a nagyfokú és rendszeres fizikai aktivitás, a szervezet gyors növekedése, ami ennek megfelelő tápanyagfelvételt tesz szükségessé.

A gyermekek étvágyát, eltérő szokásait figyelembe vesszük. Nem erőltetjük az ételt, de kínálunk, igyekszünk megszerettetni az új ízeket. A kiválasztó szervek megfelelő működése érdekében a gyermekeknek folyadékot állandóan biztosítunk a csoportszobában és az udvaron egyaránt.

Nem az étel elkészítése, hanem az étkezés lebonyolítása alkotja az óvodapedagógus egészségpedagógiai feladatát. Az étkezéshez való előkészületben gyermekeink is részt vesznek - életkori fejlettségüknek megfelelő szinten -, és részesei étkezésük az önkiszolgálásnak.

Feladataink:

- a kulturált étkezési körülmények biztosítása,
- óvodai napirend keretében az óvónők a dajkákkal együttműködve ismertetik meg a gyermekeket új ízekkel,
- az étkezést örömtelivé tenni, jó hangulatot teremteni az ételek elfogyasztásához, intenzív rágásra ösztönzés,
- a folyadék folyamatos biztosítása,
- életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa, kés helyes használatával való megismertetés,
- fokozottan ügyelünk a táplálék érzékeny gyermekek diétájára,
- tanácsadás a szülőknek (szülői értekezleten, fogadóórán, kötetlen beszélgetés keretében), hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki,
- minden érzékszervet megmozgatunk a tapasztalatszerzés során, ismerkednek gyümölcsökkel, zöldségfélékkel: piac, zöldséges üzletet, kertet látogatunk, zöldségekből, gyümölcsökből salátákat készítünk, és kóstolunk.

Elvárásaink az óvodáskor végére:

- önállóan el tudják dönteni, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltenek folyadékot a kancsóból,
- ismerik a kulturált étkezés szokásait, higiénikusan étkeznek, szívesen kóstolnak meg új ízeket,
- ismerik a fogyasztott ételek, gyümölcsök, zöldségek nevét.

A egészségfejlesztési kritériumoknak megfelelő mindennapos testnevelés

A mozgás élettanilag a kisgyermek alapvető életjelensége. A gyermek mozgásigénye folyamatos kielégítésre vár.

A változatos mozgáslehetőség biztosítása óvodásaink számára kiemelt feladatunk, ezért minden nap alkalmat teremtünk rá. A játék, a mozgás segíti a gyermeket önmaga és a környező világ jobb megismerésébe. A frissítő, edző mindennapi testmozgás középpontjában is a sok mozgással járó játék áll. Emellett korcsoportra bontott, egy mozgásfejlesztő csoportos foglalkozást is tartunk hetente.

A gyermekek fokozott mozgásigényének kielégítését jól szolgálják az udvari játékok. Ha az idő engedi, sokat tartózkodunk a szabadban. Az udvari tevékenység mellett a séta, kirándulás egészíti ki a levegőzést.

A mozgáshoz változatos eszközöket, helyet (tornaterem) biztosítunk, melyek alkalmasak a nagy- és finommozgások fejlesztésére.

Feladataink:

- a gyermekek egészséges fejlődése érdekében azoknak a feltételeknek a megteremtése, amelyek elősegítik a biológiai fejlődést, követik a szervezet teherbíró-, ellenálló- és alkalmazkodóképességét, valamint fejlesztik erejüket, ügyességüket, gyorsaságukat és állóképességüket,
- az udvar lehetőségeinek kihasználása a gyermekek nagymozgásának fejlesztéséhez (járás, futás, kúszás, mászás),
- minél több alkalom biztosítása a szabad mozgásra, mivel ez gyakorlási lehetőséget ad az irányított mozgástevékenység alatt megismert mozgásformák többszöri ismételtesére,

- irányított mozgásos játékok szervezése mindhárom korosztálynak heti egy alkalommal, különböző időkerettel,
- hely, idő biztosítása a korosztályok életkori sajátosságainak a figyelembevételével, időjárástól függően (köd, -5 fok, eső, viharos szél esetén nem) napi 1-3 óra levegő és napfény edzés biztosítása a gyerekeknek a fokozatosságot betartva,
- a nyári napirend alakításánál az egész napos levegőn való tartózkodásra törekvés (kivétel az erős napsugárzás miatt a 11-15 óra közötti időszak),
- az általános balesetvédelmi szabályok megismertetése, begyakoroltatása és ellenőrzése a gyermekek biztonságának és egészségének védelmében.

Elvárásaink az óvodáskor végére:

- szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban,
- képesek harmonikusan együttműködni társaikkal mozgásos tevékenységekben, örömként élik meg a közös mozgást,
- kialakult nagymozgásuk, finommozgásuk, egyensúlyészlelésük összerendezett, ismerik és biztonságosan használják a mozgásfejlesztő és mozgásos tevékenységekhez szükséges eszközöket,
- szívesen tartózkodnak a szabad levegőn, természetes igényük a szabadban való mozgás.

A testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

A dohányzás megelőzésének feladata

Felmérések igazolják, hogy az óvodásgyermekek családjának több mint felében él dohányzó felnőtt, aki kedvezőtlen mintát nyújt a gyermekek számára.

A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének. Az óvoda felnőtt dolgozói modell, mintát jelentenek a gyermekek számára, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért. Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat. Az óvoda egész területe dohányzásmentes terület.

Törekszünk arra, hogy az intézményünk dolgozói ne dohányozzanak. A szülőket is ösztönözzük erre, hogy pozitív példát mutassanak a gyerekeiknek.

A bántalmazás és erőszak megelőzése

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelőségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki és spirituális, erkölcsi és szociális fejlődésére.

Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben.

Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése.

A gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja – nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.

Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset stb.), amely a gyerek fizikai sérüléséhez, halálához vezet vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.).

Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság idő előtti erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszegyenítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása.

Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermek, szem- és fültanúja más bántalmazásának.

Feladataink:

- Intézményünk közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködünk a Család- és Gyermekjóléti Szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal; ha a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudjuk megszüntetni, segítséget kérünk a Család- és Gyermekjóléti Szolgálattól.
- Óvodánk alapvető feladata a rábízott gyermekek nevelése; ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.
- A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatjuk a gyermekvédelmi felelős személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.

Egészségfejlesztési program

Programok és tevékenységek az egészségfejlesztésért

Feladat	Tevékenység	Határidő	Felelős
A csoportszobák környezetének kialakítása	A csoportnaplókban tervezett napokon és alkalmi megfigyelések keretében folyamatosan	A tevékenységi tervekben meghatározott napokon	Óvodapedagógusok

Egészséges táplálkozás	Negyedévente egészségnapok tartása A gyerekek, közösen készítenek gyümölcs és zöldség salátát, gyógyteákat, melyhez felhasználják a kertben termelt fűszer- és gyógynövényeket	A kijelölt projekthetekben	Óvodapedagógusok
Mindennapos testmozgás	Lehőségeket kihasználva, időjárástól függően, udvar vagy tornaterem.	Minden nap, beépítve a napirendbe	Óvodapedagógusok
Balesetmegelőzés segítségnyújtás	Minden nap játékos formában átbeszélés, tevékenységek bemutatásával megelőzés. Nagyobb figyelmet igényelnek az újonnan érkező gyerekek. A csoportnaplóban az óvónők kézjegyével naponta dokumentálva.	Szeptember vége és folyamatosan	Óvodapedagógusok
Személyes higiéné	Évente a TESTÜNK témakörében szervezeten felhívjuk a figyelmet a higiénés szokásokra. Játékos tevékenységek alkalmával el is játsszuk, bemutatva a fontos napi tennivalókat.	Éves tervben és a csoport naplóban meghatározott időpontban	Óvodapedagógusok
Természeti környezet témájának feldolgozása	Zöld jeles napok megünneplése. Az energiagazdálkodás, szelektív hulladékgyűjtés fontossága. Víz világnapja Föld napja Újrahasznosítás világnapja Állatok világnapja Komposztálás napja Autómentes világnap Madarak és fák napja	Éves tervben és a csoport naplóban meghatározott időpontban	Óvodapedagógusok
Társadalmi környezetünk feldolgozása	Lakhelyünk, nemzeti ünnepünk márc.15, Hamvas Béla Könyvtár	Tevékenységi tervben	Óvodapedagógus

	látogatása, Matrica Múzeum, Régészeti park, BKK, Forrás néptáncgyűttes		
Együttműködés szülőkkel	Családi programok	Minden hónapban, a munkatervben meghatározottak alapján	Óvodapedagógusok

Környezeti nevelés

Megvalósítandó feladatok

- A gyerekek egészséges fejlődéséhez szükséges biztonságos környezet kialakítása. A környezet (levegő, víz, eszközök) tisztasága, a balesetvédelem szempontjából a biztonságos eszközök és térberendezés, a zajmentesség, megfelelő fényviszonyok biztosítása
- A gyerekek testi szükségleteinek nyugodt, egyéni igények szerinti kielégítése
- A gyerekek érdekében a víz, a levegő és a napfény edző hatásának kihasználása, a fokozatosság betartásával és az egyéni érzékenység figyelembevételével
- Betegségmegelőzés: az ellenálló képesség erősítésével, edzéssel és a fertőzések megakadályozásával
- A tágabb és szűkebb környezet közvetlen, tapasztalati úton történő megismertetésével (kirándulások, séták) elérni, hogy a gyermek tisztelje a környezetét, és bátran alakítsa azt anélkül, hogy kárt okozna benne.
- Környezettudatos magatartásformák alakítása személyes példamutatással.

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az óvodai nevelés a kisgyermek egész életpályáját alapozza meg;

- Az óvodai nevelés nem zárt rendszer, szükséges a szülők, a fenntartó, más intézmények és szervezetek bekapcsolódása, partnersége;
- Az óvodai nevelésben korszerű tudással rendelkező, nyitott és újító szemléletű óvodapedagógusoknak kell részt venniük;
- Minden pedagógusnak gondoskodni kell a gyermek testi épségének megóvásáról és erkölcsi védelméről az óvodába történő belépéstől az óvodai jogszerű elhagyásáig terjedő időben, valamint a pedagógiai program részeként szervezendő óvodán kívül tartott foglalkozások, programok ideje alatt kiemelten kezelendő.
- Az óvodában gyermekeink biztonságban és egészséges környezetben nevelkedjenek, óvodai életrendjüket a testmozgás beépítésével, étkezési lehetőség biztosításával életkorának és fejlettségének megfelelően kell kialakítani;
- A gyermekek képességeiknek, érdeklődésüknek, adottságaiknak megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljenek.

- Az emberi méltósághoz való jog biztosítását kizárólag óvodai pedagógiai eszközök és módszerek alkalmazásával lehet megeremteni. Óvodapedagógusainknak nem lehet több joga a gyermekkel szembe, mint a szülőnek.
- A személyiség szabad kibontakoztatásának joga alapján minden hozzánk járó gyermek az óvoda által nyújtott szolgáltatásokban szabadon részt vehet.
- A családi élethez és magánélethez való jog érvényesülését a gyermek családi kapcsolatainak tiszteletben tartásával biztosítjuk.
A rendszeres egészségügyi felügyelethez való jogosultságot az óvodai egészség szűrések, orvosi, - védőnői alapvizsgálatok megszervezésével biztosítjuk.
Az óvodánkba beiratkozó, hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek nevelésekor biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek

Az intézményi innováció

Cél:

- közös értékrend megerősítése
- kondicionálás és fejlesztés.

Tartalmi vonatkozás:

- humánerőforrás fejlesztése:
- célirányos képzések, „szakosodás”
- munkaközösség (innovációk tartami kidolgozására)
- hospitálások, tanuló látogatások rendszeressé válása
- jó gyakorlat lehetőség szerinti meghonosítása
- eredményes fejlesztések beépítése Pedagógiai programunkba
- kiemelt figyelmet igénylő gyermekek gondozása:
  - óvodai szintű tehetséggondozás fenntartása (vizuális, zene-néptánc, mozgás, matematika)
  - Óvodai szintű tehetséggondozás bővítése a „természettudományi” terület kidolgozásával
  - „Sportóvoda” létrehozása, alapjainak lerakása (2020. szeptember)
  - Bázisintézményi cím megőrzése, Jógyakorlataink terjesztése
- **alternatív programok honosítása** (gyermekkorai alkoholfogyasztást megelőző program, dohányzás megelőzésére felkészítő program, az otthoni kiegészítő táplálkozás propagálása, "Hetenként legalább egy zöld-napot óvodáinkban!" mozgalom, otthoni, közlekedési balesetet megelőző program, "egészséges fogakért" akció, tartásjavító program,- asztmás és allergiás gyermekek megelőző programja,- gyógytestnevelési program)
- anyagi források használata (pályázatok, egyesületi bevételek)
- óvoda-egészségügyi szolgálattal való együttműködés
- „Örökös Boldogóvoda” cím elnyerése (3 éven belül)
- Projektszemlélet intézményi szinten való megvalósítása
- Az adaptív szemlélet és a kooperációs technikák mind szélesebb körű alkalmazása a csoportokban.
- Környezetvédelem, fenntarthatóságra nevelés szemléletmódjának elterjesztése, kiszélesítése a szülők körében is.
- Reziliencia készség fejlesztése, lelki egészségvédelem a gyermekek, a szülők és a dolgozók körében.

Óvodapedagógus feladatai:

- önképzés, képzés iránti elköteleződés
- korszerű elméleti/gyakorlati szakmai kompetenciákban való jártasság, készség elsajátítása és gyakorlatban való alkalmazása
- képzéseken szerzett ismeretek megosztása
- aktív részvétel az újszerű tartalmak kidolgozásban
- a pedagógia fejlesztés irányvonalának és a meglévő pedagógiai értékek logikai kapcsolatának megteremtése
- a kidolgozott eljárásrendek, fejlesztési területek működtetése
- a kidolgozott fejlesztési területekhez kapcsolódó ellenőrzési-, értékelési rendszer kidolgozása (a tervezett időponttól számított egy év: 2025. ill.)
- eredményességvizsgálat (a bevezetést követő évben: 2026. ill.)
- a kijelölt alternatív programokban való részvétel (szakaszosan 2030. szeptemberéig)
- dokumentációk koherenciájának megteremtése.

Záró rendelkezések

Az óvodai pedagógiai program érvényességi ideje nyilvánossága:

A nevelőtestület és az óvodaigazgató határozata alapján a kihirdetéstől számítva határozatlan időre szól.

A szülők számára a vezetői irodában és az óvoda honlapján megtekinthető.

Az óvodai pedagógiai program módosításának lehetséges indokai:

- hálózat bővítés, leépítés, átszervezés,
- ha a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt,
- ha a helyi program célja, feladata jelentősen változik,
- ha egyéb érdekegyeztető fórum, módosítást javasol
- jogszabályváltozás esetén

Előírás a programmódosítás előterjesztésére:

- írásbeli előterjesztés az óvoda vezetőségének,
- részletes szóbeli előterjesztés nevelőtestületi értekezleten.

Tájékoztatás kérése a pedagógiai programról

- A pedagógiai programról a tájékoztatást az óvodaigazgató adja összevont szülőértekezleten vagy személyesen előre egyeztetett időpontban

Hatályba lépése: 2025. szeptember 1-től

A pedagógiai programban meghatározott szakmai feladatok megvalósulását a nevelőtestület minden nevelési év végén értékeli, ha szükséges módosításra tesz javaslatot.

Legitimáció

A módosított pedagógiai programot a nevelőtestület 2025. május 19.-i nevelőtestületi értekezletén véleményezte és jóváhagyásra javasolt.

2025.05.19.

A fenntartó a pedagógiai programot a .....képviselő-testületi ülésén .....számú határozattal jóváhagyta.

2025.....

polgármester